

Ljubljana, 31. januar 2024

Ministrstvo za kulturo RS
Maistrova 10
1000 Ljubljana

Vlada Republike Slovenije
Gregorčičeva 20
1000 Ljubljana

Odziv Društva Asociacija na predlog Zakona o medijih (ZMed-1)

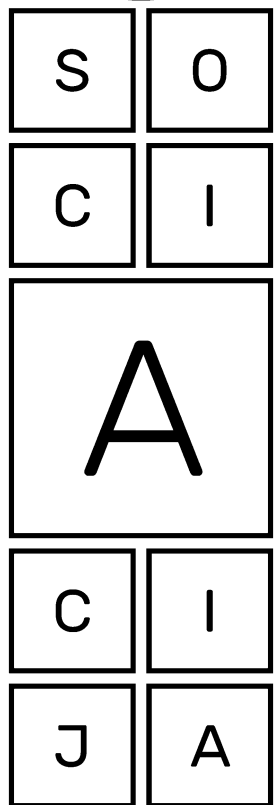
Spoštovani,

v Društvu Asociacija se odzivamo na predlog Zakona o medijih (v nadaljevanju ZMed.1), ki je bil 12. decembra 2023 objavljen na spletnih straneh Ministrstva za kulturo Republike in na portalu e-demokracija.

Uvodoma želimo podati nekaj **splošnih komentarjev in pripomb** na predlog ZMed-1, v nadaljevanju pa podajamo tudi predloge za spremembe zakona.

V Društvu Asociacija želimo uvodoma pozdraviti namero predlagateljev zakona, da s prenovo medijske zakonodaje in s tem tudi novega zakona o medijih poseže v zastarelo stanje in okrepi pravice državljanov do celovite obveščenosti ter sočasni izdatno skrbi za ohranjanje in spodbujanje medijske raznolikosti pluralnosti. Kot predlagatelji zakona se namreč tudi v Asociaciji zavedamo pomembne vloge in odgovornosti, ki ima država pri vzpostavljanju spodbudnega okolja za zagotavljanje pravice do obveščenosti. Zato nas predlog Zakona o medijih na več mestih preseneča, saj v njem ob uvedbi nekaj izboljšav **ne uzremo temeljne in daljnosežne reformne naravnosti**, ki jih naša medijska krajina in državljani že dolgo potrebujejo.

Četudi predlog Zakona o medijih diverzificira oblike državnih pomoči, s katerimi lahko država spodbuja in razvija domačo medijsko krajino, v društvu Asociacija vrednotimo, da je osrednje in najbolj temeljno sporočilo odkritosrčnosti in daljnosežnosti predlaganih reform mogoče uzreti v višini sredstev, ki jih skozi predlog zakona zakonodajalci določajo za njihovo zagotavljanje. V Asociaciji opozarjamo, da je omenjena **količina sredstev** (4-odstotke RTV prispevka) **odločno prenizka**, da bi lahko bistveno učinkovala na stanje na področju medijev, pri čemer želimo odločevalce opomniti, da je že po veljavni ureditvi zgolj za sofinanciranje programskih vsebin medijev posebnega pomena Ministrstvo za kulturo ob objavi rednega letnega razpisa po zakonu dolžno zagotoviti 3-odstotke RTV prispevka, česar ne zgolj ni zagotovilo, temveč omenjenih treh odstotkov ni bil vreden kar celoten razpis.

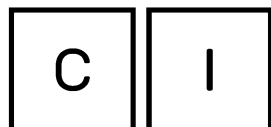
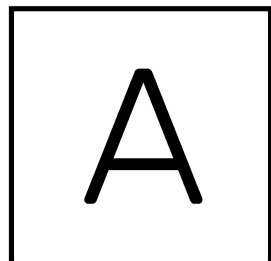
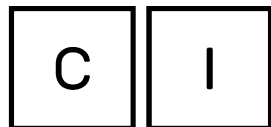
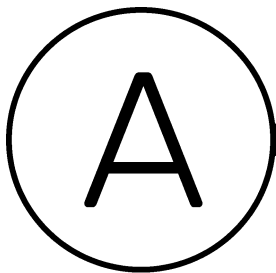
V predlogu Zakona o medijih sicer razbiramo namero predlagateljev podpirati neodvisnost medijev, novinarsko avtonomijo in kakovostno novinarstvo, in vendar smo mnenja, da na določenih mestih namera pomeni celo nevarno približevanju poseganju v ustavno zagotovljene pravice vseh državljanov, tudi novinarjev. Tudi sicer **v oči pogosto zbode pravna ali splošna nejasnost, nedorečenost** in mestoma tudi tendenca po opredeljevanju pojmov, za katere v sami zakonski materiji ni resnične potrebe. Eden tak manko, ki ga želimo uvodoma izpostaviti, je nejasnost ali pa praznina med dejavnostmi, ki jih predlagatelji zakona uvrščajo med »dejavnost razširjanja programskih vsebin« in uveljavljenimi dejavnostmi po Standardni klasifikaciji dejavnosti, iz katerih naj bi, tako sklepamo¹, izhajala obveznost vpisa v prenovljeno evidenco medijev. Verjamemo hkrati, da bodo različni deležniki, ki bodo sodelovali v javni razpravi, opozorili na tovrstne **pomanjkljivosti predlagane ureditve**, predlagatelji pa jih bodo v korist zakona **upoštevali, ter pred drugačen zakon vnovič posredovali v javno razpravo**.

V Asociaciji smo osrednjo pozornost namenili rešitvam in ureditvi, ki zadeva samostojne novinarje ter izdajatelje medijev, ki so nevladne organizacije po Zakonu o nevladnih organizacijah (ZNOrg). Ker zakon v nobeni bistveni točki ne pomeni osmiselitve obstoja **statusa in razvida samostojnega novinarja**, predlagamo bodisi njegovo ukinitve in uvedbo spodbud za novinarje kot obliko državne pomoči bodisi krepitev njihovega položaja z uveljavitvijo ureditve analogne tisti v primeru samozaposlenih v kulturi, vključno s spodbudami in možnostjo kritja socialnih pravic iz državnega proračuna. Samostojni novinarji so pomembni partnerji države pri uresničevanju javnega interesa na področju medijev, zato v Asociaciji menimo, da bi država morala storiti veliko več, da bi zagotovila neodvisno, visoko etično, kakovostno novinarstvo, tudi skozi osmiselitev statusa neodvisnega novinarja. Kot osrednjega pomena hkrati v Asociaciji vrednotimo, da zakon uveljavi enakovredne možnosti vseh slovenskih glasbenih izvajalcev, tudi takih, ki glasbe ne izvajajo v slovenskem jeziku ali ustvarjajo instrumentalno glasbo, da so zastopani v radijskih programih ter tako predlagamo novo definicijo **slovenske glasbe**.

Drug sklop predlogov Asociacije pa se, kot že izpostavljeno, nanaša na krepitev pogojev za delovanje in razširjanje medijskih vsebin izdajateljev, ki sestavljajo ti. **»tretji medijski sektor«**, ter jih država v sedanji ureditvi, ki jo s predlogom ohranja, tj. predvsem skozi medije s statusom programov posebnega pomena, nezadostno spodbuja in ščiti. Pomembnost omenjenega sektorja in skupnostnih medijev je v evropskem prostoru široko formalno priznana in sistemsko spodbujana kot ključen steber medijske pluralnosti. In vendar se zdi, da se domači odločevalci na vseh korakih odločajo ignorirati dejstvo, da prav ta del medijske krajine deluje v bistveno drugačnih pogojih, ki jih narekujejo tako poslanstvo, zavezanost skupnosti, kot neprofitna naravnost. Zato oporekamo stališču predlagatelja, da morajo biti do javnega denarja »pod enakimi pogoji upravičeni vsi medijski izdajatelji«, ter predlagamo več sprememb določil, ki bi bistveno okrepile njihov položaj, med

---

¹ Iz predloga zakona namreč to ne izhaja (nedvoumno).

njimi spodbude za zaposlovanje, razširitev statusa nepridobitnega programa posebnega pomena na tiskane in elektronske medije, oprostitev plačila agenciji idr.

Ker se zdi, da bo proces priprave končnega zakonodajnega predloga predolgo trajal in za katerega predlagatelje vnovič pozivamo, da ga javnosti predložijo v razpravo pred sprejemanjem, in ker ima vlada možnost, da položaj izdajateljev medijev, ki so nevladne organizacije okrepi nemudoma, odzivu **prilagamo predlog sprememb in dopolnitev Uredbe o izvedbi rednega letnega javnega razpisa za sofinanciranje ustvarjanja programskih vsebin medijev** s pozivom, naj vlada ukrepa ter že pred sprejemom zakona okrepi medijski pluralizem ter pogoje za delovanje neodvisnih in neprofitnih medijev, kar pomeni, naj že pred iztekom veljavnosti sheme SA.59284 (2020/N) »Sofinanciranje ustvarjanja medijskih programov«, ki se izteče 31. decembra 2024, priglasi spremenjeno shemo z elementi, kot jih predlagamo, pri priglavitvi sheme pa upoštevajo dejstvo, da nevladne organizacije ni mogoče financirati po določilih glede intenzivnosti državnih pomoči za MSP, kot jih opredeljuje EU 651/201, temveč gre v celoti za kulturne izdelke, zato bi država morala priglasi shemo, ki zanje predvideva najvišjo možno stopnjo intenzivnosti pomoči, kot jih zanje odreja prav ta uredba.

V nadaljevanju podajamo **predloge za dopolnitev oz. spremembe ZMed-1:**

1. odstavek 3. člena se spremeni tako, da se glasi **bodisi:**

*1. Medij je oblika razširjanja programskih vsebin, ki so pod uredniško odgovornostjo izdajatelja **posredovane** splošni javnost z namenom obveščanja, izobraževanja, zabave, vplivanja na javno mnenje ali trženja. Med medije štejejo zlasti časopisi in revije ter njihove elektronske različice, radijski programi, televizijski programi in druge avdiovizualne medijske storitve, spletni medijski portali, internetni radio ipd.*

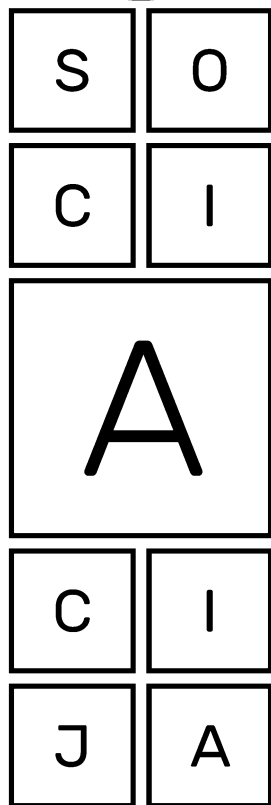
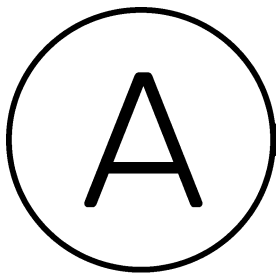
V dvomu, ali je posamezen medij tudi medij po tem zakonu, na pobudo ali po predhodnem posvetovanju s strokovno komisijo za področje medijev ministrstva odloči minister, pristojen za kulturo (v nadaljnjem besedilu: minister), ki, če je potrebno, vladi predlaga tudi ustrezno spremembo Uredbe o standardni klasifikaciji dejavnosti.

bodisi:

1. Mediji so zlasti časopisi in revije ter njihove elektronske različice, radijski programi, televizijski programi in druge avdiovizualne medijske storitve, spletni medijski portali, internetni radio ipd.

V dvomu, ali je posamezen medij tudi medij po tem zakonu, na pobudo ali po predhodnem posvetovanju s strokovno komisijo za področje medijev ministrstva odloči minister, pristojen za kulturo (v nadaljnjem besedilu: minister), ki, če je potrebno, vladi predlaga tudi ustrezno spremembo Uredbe o standardni klasifikaciji dejavnosti.

Obrazložitev: Predlagamo, da se prva poved prvega odstavka 3. člena z

namenom jasnejše splošne opredelitve medija dopolni z enim od možnih ustreznih glagolov, v besedni zvezi »trženje občinstev«, ki v splošni slovenski jezikovni rabi ni uveljavljena², pa beseda »občinstev« izpusti, s čimer opredelitev po našem mnenju postane nekoliko bolj široka in pogojno tudi bolj jasna. Četudi namreč trženje predvideva posredovanje trženjskih vsebin splošni javnosti preko vrste različnih nosilcev informacij in množstva komunikacijskih poti, trdimo, da za tovrstno *dejavnost registracija dejavnosti razširjanja medijskih vsebin*³ ni možna, potrebna niti po tem predlogu zakonu ne postaja obvezna, temveč lahko pravne ali fizične osebe dejavnost opravljajo npr. z registracijo dejavnosti v grozdu dejavnosti M73 po Standardni klasifikaciji dejavnosti. Zaradi predhodno opredeljenih pomenskih nejasnosti, pa tudi v zamejevanje nejasnosti glede razkoraka med splošno opredelitvijo medijev ter mediji, ki jih zakon namerava regulirati⁴, v prvi iniačici predloga obravnavanega odstavka predlagamo izbris dela povedi, ki medij opredeljuje kot razširjanje programskih vsebin /.../ »na kateremkoli nosilcu objavljanja informacij in preko katerekoli komunikacijske poti, z drugo iniačico predloga pa izražamo, da smo mnenja, da lahko predlagatelj prvo poved odstavka tudi v celoti izpusti.

V drugi povedi odstavka, iz katere izhaja, da predlagatelj po tem zakonu želi regulirati predvsem posamezne vrste in oblike medijev, predlagamo, da se iz taksativnega naštevanja z analognih razlogov tistim v navezavi na trženje iz prve povedi 1. odstavka 3. člena izpusti »storitve spletnih vplivnežev«, tudi slednji namreč lahko na javnost vplivajo prek registracije drugih dejavnosti, kot so tiste, ki jih navadno povezujemo z razširjanjem programskih vsebin medijev, prav tako pa je iz predloga zakona razvidno, da njegov namen ni regulirati njihove dejavnosti.

Zaradi dinamične in razvojne naravnosti medijskega sveta ter v želji, da zakon tak razvoj poskuša predvideti in zaobjeti, predlagamo, da se definicija medija dopolni z določilom, da lahko o medijih, ki jih ureja ZMed-1, na pobudo ali po posvetovanju z pristojno državno strokovno komisijo za področje medijev odloči minister, ki vladi⁵ predlaga morebitno potrebno spremembo SKD,« s čimer se dodatno osmišlja 5. odstavek 3. člena ZMed-1, natančneje v delu, ki opredeljuje, da dejavnost razširjanja programskih vsebin zajema »med drugim izdajanje časopisov /.../.

4. odstavek 3. člena se spremeni tako, da se glasi:

Uredniška odgovornost zajema izvajanje temeljitih postopkov nadzora pri izbiranju, organiziranju in razvrščanju programskih vsebin, ki jih medij razširja. /.../.

Obrazložitev: Za razliko od termina »uredniška odgovornost«, ki je v strokovni

² Iskanje besedne zveze "trženje občinstev" v korpusu Gigafida "ni obrodilo sadov". Dostopano dne 29. 01. 2024.

³ Primerjaj z drugo alinejo 3. odstavka 3. člena Predloga ZMed-1.

⁴ Da namen predlagatelja zakona verjetno ni regulirati npr. oglasnih panojev, je mogoče mdr. zaključiti tudi iz 7. odstavka 16. člena Predloga ZMed-1.

⁵ Na podlagi 31. člena Zakona o državni statistiki.

A

S O

C I

A

C I

J A

literaturi uveljavljena, v njej omembe »strojne uredniške odgovornosti« nismo zasledili, zato predlagamo, da se v opredelitvi pomena izrazov v tem delu razločevanje na človeško in strojno uredniško odgovornost opusti. Uredniška odgovornost predvideva sposobnost določene moralne in etične presoje, ki, kot je najmanj zaenkrat še mogoče zaključiti, strojem ni lastna, temveč jo vselej lahko pripišemo predvsem ljudem, ki stroje načrtujejo, izdelujejo, uporabljajo ter z njimi upravljajo. Predstavljenemu stališču v 32. in 33. odstavku 3. člena ZMed-1 najmanj deloma pritrjuje predlagatelj zakona, ki urednikovanje, s posebnim poudarkom na odgovornosti, ki je z njim povezano, iz opredelitev pojmov izpušča.

8. odstavek 3. člena se spremeni tako, da se glasi:

*Novinar oziroma novinarka (v nadaljnjem besedilu: novinar) je oseba, ki se ukvarja z zbiranjem, obdelavo, oblikovanjem, ustvarjanjem ali razvrščanjem informacij za objavo prek medijev in je v delovnem razmerju z izdajateljem, **novinarska dela opravlja na podlagi pogodb avtorskega ali civilnega prava** ali samostojno poklicno ali gospodarsko opravlja dejavnost samostojnega novinarja.*

Obrazložitev: Glede na vrsto določil in opredelitev iz predloga ZMed-1⁶, gre zaključiti, da v 8. odstavku 3. člena predlagatelj želi splošno opredeliti pojem »novinar«, zato predlagamo, da se opredelitev pojma novinar oziroma novinarka razširi na vse oblike delovnih razmerij ter pogodbenih sodelovanj med novinarji in izdajatelji.

10. odstavek 3. člena se spremeni tako, da se glasi:

*Uredništvo sestavljajo odgovorni urednik, uredniki in novinarji, ki so zaposleni pri izdajatelju, ter drugi avtorji prispevkov oziroma stalni programski sodelavci, ki na podlagi pogodbe civilnega **ali avtorskega** prava osebno, samostojno in dlje časa opravljajo delo v okoliščinah ekonomske odvisnosti. Če pri izdajatelju ni zaposlenih urednikov ali novinarjev oziroma tudi ni drugih pogodbenih avtorjev prispevkov oziroma stalnih programskih sodelavcev, opravlja funkcijo uredništva odgovorni urednik sam.*

Obrazložitev: Predlog je mogoče vzporejati obrazložitvi predloga sprememb iz predhodnega odstavka 3. člena, in sicer predlagamo, da se pojem uredništva razširi na vse novinarje, ki trajno pogodbeno sodelujejo z izdajateljem.

11. odstavek 3. člena se spremeni tako, da se glasi:

*Programska zasnova je sestavni del pogodbe o zaposlitvi **ali sodelovanju** med izdajateljem in urednikom ter med izdajateljem in novinarjem, v kateri izdajatelj določi namen izdajanja in temeljna vsebinska izhodišča za delovanje medija.*

⁶ Glej in primerjaj npr. 10. in 11. odstavek 3. člena Predloga ZMed-1.

A

S O

C I

A

C I

J A

Obrazložitev: Predlog je mogoče vzporejati obrazložitvi predloga sprememb iz predhodnih dveh odstavkov 3. člena, in sicer predlagamo, da se obveza vključitve programske zasnove medija razširi na vse novinarje, ki na kakršen koli način trajno sodelujejo z izdajateljem. S tem se dodatno razširjajo in osmišljajo pravice novinarjev iz predloga 5. člena Predloga ZMed-1.

15. odstavek 3. člena se spremeni tako, da se glasi:

*Oglaševalske vsebine so oglasi in druge vrste plačanih vsebin (v nadaljnjem besedilu: oglasi), katerih objavo **pri izdajatelju medija** naroči fizična ali pravna oseba z namenom, da bi s tem pospeševala pravni promet proizvodov, storitev, nepremičnin, pravic ali obveznosti, pridobivala poslovne partnerje, ali si v javnosti ustvarjala ugled in dobro ime. Oglasi se objavljajo za plačilo ali katerikoli drugo obliko monetizacije ali drugo podobno nadomestilo (kompenzacije, plačevanje z blagom ali storitvami...) ali z namenom samooglaševanja.*

Obrazložitev: Za voljo večje jasnosti in specifičnosti opredelitve predlagamo zožitev definicije oglaševalske vsebine za potrebe Predloga ZMed-1.

27. odstavek 3. člena se spremeni tako, da se glasi:

Slovenska glasba zajema skladbe, ki so izvajane v slovenskem jeziku ali nastale v slovenski produkciji ali koprodukciji ali jih izvajajo slovenski izvajalci,

Obrazložitev: Po analogiji predlagateljeve opredelitve slovenskih avdiovizualnih del in upoštevajoč razsodbo ustavnega sodišča razširjamo opredelitev pojma slovenske glasbe, ki po Predlogu ZMed-1 lahko šteje v zahtevane kvote predvajanja glasbe. S tem vrsta domačih glasbenih ustvarjalcev in delavcev ne bo diskriminirana ter ji bo zagotovljena enakovredna izpostavljenost, pravica zastopanosti in predvajanja v domači medijski krajini.

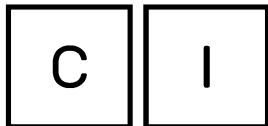
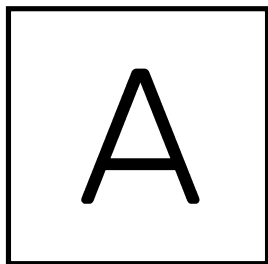
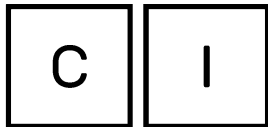
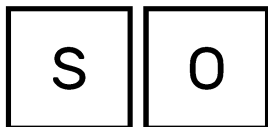
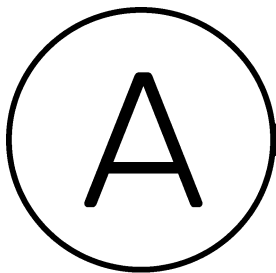
5. člen se spremeni tako, da se glasi:

5. člen

(novinarska avtonomija in uredniška neodvisnost)

(1) Uredniki, novinarji in drugi avtorji prispevkov so v okviru programske zasnove medija in v skladu s temeljnim aktom izdajatelja pri svojem delu neodvisni in samostojni.

(2) Novinar ima pravico zavrniti pripravo prispevka, ki ni v skladu z javnim interesom na področju medijev ter s programsko zasnovo medija. Novinar ima pravico zavrniti pripravo prispevka in vsako drugo delo, ki je v nasprotju s profesionalnimi in etičnimi pravili, merili in standardi novinarskega dela. Novinar ne more zavrniti dela, ki se nanaša na tehnično urejanje programskih vsebin, povzemanje prispevkov drugih avtorjev ali urejanje poročil.

(3) Novinar, ki v skladu z 2. odstavkom 5. člena zavrne pripravo prispevka ali drugo delo, mora z jasno opredelitvijo razlogov za zavrnitev obvestiti uredništvo, ki presoja o upravičenosti zavrnitve. Odgovorni urednik, ki je novinarju odredil pripravo prispevka ali drugo delo, je uredništvu v treh dneh od prejema obvestila o zavrnitvi priprave prispevka ali drugega dela dolžan posredovati informacije, ki so bistvene za presojo uredništva, vključno z, a ne zgolj izjasnitvijo o dejstvih in okoliščinah za odreditev priprave prispevka. Če uredništvo presodi, da je bila novinarjeva zavrnitev neutemeljena ali nezadostno utemeljena, o čemer so novinarja in odgovornega urednika v primeru dolžni obvestiti pisno, lahko novinar z jasno opredelitvijo razlogov za zavrnitev primer preda tudi v presojanje Novinarskemu častnemu razsodišču.

(4) Novinarju se zaradi izražanja mnenj in stališč, ki ne predstavljajo kršitev ustavno zaščitenih pravic, določil 34. in 35. člena tega zakona ali v primeru upravičene zavrnitve priprave prispevka ali drugega dela iz 2. odstavka tega člena ne sme odpovedati delovnega razmerja ali prekiniti sklenjene pogodbe, zmanjšati plače, spremeniti statusa v uredništvu ali kako drugače poslabšati njegovega položaja.

(5) Nihče ne sme novinarju brez njegovega soglasja pomensko spremeniti, umakniti ali predelati njegovega prispevka. V primeru, da objavljeni prispevek predstavlja visoko tveganje za kršitev ustavno zavarovanih pravic, ali pomeni izvrševanje določil tega zakona v delu, ki opredeljuje zagotavljanje pravice do popravka in odgovora, lahko novinarjev prispevek poseže, dopolni ali ga umakne tudi odgovorni urednik ali po njegovem navodilu drug novinar, pri čemer je dolžan o nameri, obliki in razlogih za posege, dopolnitve ali umik prispevka v treh dneh pisno obvestiti novinarja, ki je avtor prispevka in uredništvo.

*(6) Vsak novinarski prispevek mora biti **podpisan z navedbo dejanskega avtorja ali avtorjev**. Podpisovanje prispevkov z **navedbo navideznih ali izmišljenih avtorjev ali oseb** ni dopustno. Iz razlogov zaščite vira, **zaščite novinarja** ali drugih utemeljenih razlogov je dopustna uporaba psevdonimov, pri čemer mora biti v prispevku jasno označeno, da gre za uporabo psevdonima ter naveden utemeljen razlog. Podpisovanje prispevka brez vednosti novinarja ali proti njegovi volji ni dopustno.*

Obrazložitev: V 2. odstavku 5. člena predlagamo odstranitev prve povedi določila, ki v Predlog ZMed-1 uvaja institut ugovora vesti. Predlagatelj zakona želimo opomniti, da svobodo vesti v 41. členu državljanom Republike Slovenije, tudi novinarjem, zagotavlja Ustava Republike Slovenije, ki v drugem odstavku določa, da se »[n]ihče /../ ni dolžan opredeliti glede svojega verskega ali drugega prepričanja.« S tem, kot trdimo, je novinar v okviru dodatnih ustavnih omejitev razbremenjen obveznosti izjavljanja in ugotavljanja, ali je njegovo »profesionalno prepričanje« v skladu s programsko zasnovo medija. Posledično njegovo zavračanje prispevka bodisi, kot neutemeljeno, nikoli ni upravičeno bodisi, kot vselej utemeljeno, pomeni, da lahko novinar vselej zavrne pripravo prispevka, kar je, kot trdimo, v nesorazmerni meri s pravno odgovornostjo, instituti odločanja, opredeljeni pojmi, ki definirajo naloge mdr., a ne zgolj odgovornega urednika in

A

S O

C I

A

C I

J A

uredništva, šibi njihov pomen ter načerja razmerja v škodo delovnega procesa ter izvajanja dejavnosti v skladu z javnim interesom na področju medijev, programsko zasnovo medija ter lahko močno vpliva na pravico državljanov Slovenije do obveščerosti. Trdimo nadalje, da bo uvedba ugovora vesti skozi predlagano prvo poved 2. odstavka ZMed-1⁷ okrepila in zaščitila predvsem novinarje, s katerimi izdajatelj v delovno razmerje vstopa skozi pogodbe o zaposlovanju za nedoločen čas, pri čemer vsi ostali novinarji, ki z izdajateljem medija sodelujejo ali vstopajo v delovno razmerje na druge načine, ne bodo v enakovrednem položaju ter bodo tako izpostavljeni večjim pritiskom in povečevanju delovnih nalog, ne pa tudi enakovredni avtonomiji, ekonomskemu ter socialnemu položaju. Ob prej podanih razlogih in ker menimo, da slednje ni namen predlagatelja zakona, predlagamo, da se prva poved 2. odstavka zadevnega določila črta, preostanek odstavka pa preoblikuje tako, da novinarju zagotavlja možnost zavračanja prispevka, ki je onkraj opredeljenega javnega interesa na področju medijev⁸ ter programske zasnove posamičnega medija in/ali predvsem takih prispevkov in del, ki niso v skladu z profesionalnimi in etičnimi pravili, merili in standardi.

Predlagamo uvedbo **novega 3. odstavka 5. člena**, ki opredeljuje postopanje v primeru izvrševanja pravice iz 2. odstavka tega člena, kot jo predlagamo. Verjamemo, da opredelitev postopka dodatno krepi namen našega predloga, in sicer na način, da krepi zavest in zavezo v prvi vrsti novinarjev, urednikov in uredništev, nato pa tudi strokovne in splošne javnosti k spoštovanju uveljavljenih profesionalnih in etičnih meril, pravil in kodeksov, k čemur zakon dodatno zagotavlja pogoje za kakovostno in verodostojno novinarstvo ter novinarsko avtonomijo, krepi pa tudi vlogo uredništev pri uresničevanju programske zasnove medija v skladu z omenjenimi profesionalnimi standardi. Trdimo nadalje, da, če naj bi hkrati sodna veja oblasti in drugi pristojni organi oz. telesa, pa tudi izdajatelj kar najbolj kompetentno presoiali o morebitnih kršitvah v Predlogu ZMed-1 opredeljenemu 3. odstavku tega člena⁹, potem ni brez pomena, da dejstva in stališča, ki so relevantna za presojo, deležniki pribeležijo pisno ter v bolj formalizirani obliki.

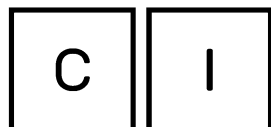
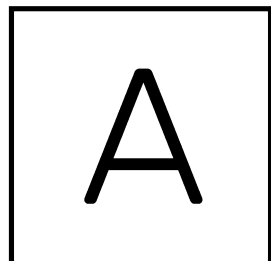
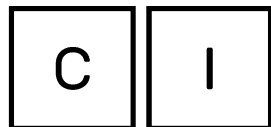
Predlagamo spremembo zdaj prešteviličenega, **4. odstavka zadevnega člena**, in sicer na način, da za novinarje Predlog ZMed-1 v vseh segmentih opravljanja novinarske dejavnosti in dejavnosti razširjanje programskih vsebin neutemeljeno in nepotrebno ne oži ustavno zaščitene pravice državljanov Republike Slovenije iz 39. člena Ustave RS. Predlog in odstavek nadalje dopolnjujemo z okrepljeno in opredeljeno prepovedjo spodbujanja k neenakopravnosti, nasilju, vojni ter razpihovanja sovraštva in nestrpnosti iz 34. in 35. člena Predloga ZMed-1 ter smiselno dopolnjujemo nanašanje na

⁷ Še posebej ob upoštevanju 3. odstavka 5. člena Predloga ZMed-1.

⁸ Ki je opredeljen dovolj široko, da mdr. zaobjema tudi obveznost objave nujnega sporočila iz 37. člena Predloga ZMed-1, katere objave oziroma priprave novinar, kot sklepamo, ne sme zavrniti, četudi v preostanku 2. odstavka 5. člena ni taksativno eksplicitno opredeljena. Prav iz razloga opredeljene širine sočasno menimo, da je odstavek smiseln tudi brez uvrstitve oziroma ob izpustitvi prve povedi našega predloga za določilo 2. odstavka zadevnega člena.

⁹ Ki se ob upoštevanju naših predlogov prešteviliči v 4. odstavek tega člena.

določilo iz 2. odstavka 5. člena našega predloga ureditve.

Po predlaganem preštevilčenju predlagamo, da se **5. odstavek 5. člena Predloga ZMed-1** dopolni na način, da v primerih, ko odgovorni urednik presodi, da obstaja utemeljen sum, da objavljena vsebina predstavlja resne kršitve ustavnih pravic državljanov Republike Slovenije, lahko iz razloga zamejitve škode, ki bi jo lahko predstavljala morebitna kršitev omenjenih pravic, v prispevek novinarja poseže, pri tem pa ga je dolžen o razlogih za in naravi posegov pisno obvestiti, s čimer sta hkratno okrepljeni taki zahtevi po odgovornem ravnanju presoje odgovornega urednika ter pravica do celovitosti intelektualne in avtorskega dela novinarja, ki pomeni tudi krepitev novinarske avtonomije. Z dopolnitvijo sta sočasno, kot trdimo, dodatno okrepljeni tako pravni interes izdajatelja, odgovornega urednika kot novinarja. Po sorodni analogiji predlagamo uvedbo dopolnitve odstavka tudi za primere izvrševanja ustavne pravice do popravka oziroma odgovora, ki jo nadrobneje v Predlogu ZMed-1 opredeljujejo 51. –61. člen Predloga ZMed-1.

V predlogu preštevilčenega **6. odstavka 5. člena** smo dodatno eksplicirali, kaj po Predlogu ZMed-1 pomeni, da je prispevek podpisan. Trdimo namreč, da iz nadaljevanja določila namreč ne izhaja nedvoumno, da zahtevi po podpisovanju prispevka izdajatelj ne ustreže že z navedbo imena medija oz. izdajatelja medija, ki je prispevek objavil in ga razširja oziroma da je namen predlagatelja zakona, da je prispevek podpisan z navedbo do ravni dejanskega avtorja ali avtorjev. Drugo poved določila iz zadevnega odstavka smo skozi predlog preoblikovali, da bi določilo bolj jasno prepovedovalo bodisi lažno avtorstvo sicer realnih avtorjev in oseb¹⁰ bodisi avtorja ščitilo skozi navedbo izmišljenih avtorjev ali oseb. Predlagamo, da se tretja poved zadevnega odstavka razširi na dovoljeno rabo psevdonimov, če obstaja verjetnost, da objavljeni prispevek predstavlja grožnjo ali nevarnost za novinarja ali novinarje, ki so njegovi avtorji, ali njihove družine.

Ker menimo, da v Predlogu ZMed-1 opredeljen 6. odstavek 5. člena ni smiselno uvrščena v člen, ki opredeljuje novinarsko avtonomijo ali uredniško neodvisnost¹¹, predlagamo, da se ga iz 5. člena črta ter bolj smiselno umesti v nadaljevanje Predloga ZMed-1.

6. člen se spremeni tako, da se glasi:

6. člen

(zaščita in navajanje vira)

(1) Uredniki, novinarji in drugi avtorji prispevkov so dolžni zagotoviti zaupnost vira informacij. Razen sodišča, in le v primeru, ko to določa kazenska zakonodaja, ne sme nihče zahtevati od urednika, novinarja ali avtorja prispevka ter od njihovih ožjih družinskih članov (starši, otroci, bratje in sestre, posvojitelji in posvojenci) ali zakoncev oziroma zunajzakonskih

¹⁰ Brez zanašanja na evfemizme, ki povzročajo, da se »neresničnih oseb ali izmišljenih avtorjev« lahko bereta kot enakovredni kategoriji.

¹¹ Skozi določilo se zahteva soglasje izdajatelja ter ne uredništva ali novinarjev.

A

S O

C I

A

C I

J A

partnerjev, da razkrijejo vir informacij.

(2) Prepovedano je nameščati vsiljivo nadzorno programsko opremo na katerokoli napravo, ki jo pri svojem delu uporabljajo izdajatelji, njihova uredništva, novinarji ali druge osebe, ki bi zaradi svojega poklicnega oziroma drugega razmerja z izdajateljem ali njegovim uredništvom lahko imele informacije, na podlagi katerih bi bilo mogoče identificirati novinarske vire, z namenom pridobivanja takih informacij, ki bi lahko povzročile kršitev njihove pravice do zaščite vira informacij, razen če se takšni ukrepi uporabijo na podlagi odločbe sodišča.

(3) Brez navedbe izdajatelja ni dovoljeno delno ali v celoti prevzeti ali povzeti prispevka v drugem mediju.

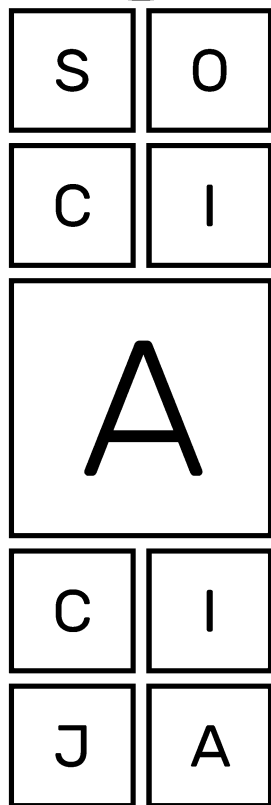
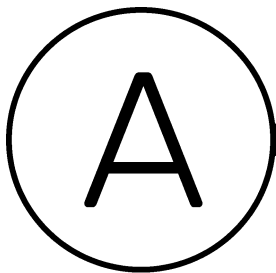
Obrazložitev: Predlagamo, da se z v našem predlogu črtani 6. odstavek 5. člena Predloga ZMed-1 ob ustreznem preoblikovanju smiselno dopolni 6. člen Predloga ZMed-1, in sicer na način, da se povzetek vsebine, kot jo ureja člen, na smiselnem mestu dopolni, členu pa doda 3. odstavek, ki uvaja zahtevo po navajanju vira ob prevzemu ali povzemanju prispevkov v drugem mediju. Rešitev se nam zdi ustrežnejša iz več razlogov, in sicer člen z uvedbo obveze pridobitve predhodnega soglasja izdajatelja izdajateljem, urednikom in novinarjem nalaga nepotrebne administrativne oz. formalne obveznosti, ki niso skladne z javnim interesom na področju medijev v delu, ki pomeni zagotavljanje kar najvišje možne mere obveščenosti državljanom Republike Slovenije, zahtevano odzivnostjo pri izvajanju novinarske dejavnosti, odpira pa tudi vprašanja glede prednosti na ravni pomembnosti med pravico do obveščenosti ter zaščito avtorskih in intelektualnih pravic. Trdimo, da mora imeti pravica javnosti do obveščenosti vselej prednost pred osebnimi pravicami, predlagamo pa, da so vir informacij, tudi v obziru na jasno atribucijo avtorstva in zavoljo jasnejših informacij o kakovosti in verodostojnosti teh virov, vselej dosledno navedeni. Razumemo, da lahko ekskluzivnost določenih prispevkov pomeni tudi določeno tržno prednost za izdajatelja medijev in predstavljajo prihodek tiskovnih agencij, in vendar predlagatelju zakona predlagamo, da tovrstne zadeve praviloma prepušča trgu oz. jih ureja na druge načine, ne skozi ta predlog zakona.

V navezavi na **2. poglavje Splošnih določb Predloga ZMed-1**, ki ureja status samostojnega novinarja, bodisi predlagamo **(predlog A)**, da:

2. poglavje Predloga ZMed-1 **se v celoti črta.**

Obrazložitev: V Predlogu ZMed-1 predlagatelji skozi 2. poglavje predvsem nadaljujejo z ohranjanjem uveljavljene ureditve v navezavi na status samostojnega novinarja, ki predvideva možnost¹² vpisa v razvid samostojnih novinarjev pri Ministrstvu za kulturo. V Društvu Asociacija ocenjujemo, da je obstoj tovrstnega razvida in statusa tudi po predlagateljevih korekcijah nepotreben in neosmišljen, saj v primerjavi z ureditvijo v primeru samozaposlenih v kulturi, kot izhaja iz Zakona o uresničevanju javnega

¹² Ne pa tudi obvezo, novinarji so lahko tudi fizične osebe z gospodarsko dejavnostjo.

interesa za kulturo¹³, iz naslova samega statusa samostojnega novinarja ter registracije oz. priglasitve v razvid samostojnih novinarjev kot korak k registraciji *poklicne* dejavnosti fizične osebe ne izhajajo nobene specifične ali posebne temeljne ali socialne pravice oziroma spodbude, ki bi krepile položaj samostojnih novinarjev s poklicno dejavnostjo. Institut hkrati še nadalje in tudi skozi predlog ne predstavlja bistvenih posrednih ali neposrednih spodbud kot načina skozi katerega država zagotavlja javni interes na področju medijev, tj. s priznavanjem socialnih pravic samostojnih novinarjev in financiranje spodbud za samozaposlovanje.

Menimo, da je ob nezadostnih zakonodajnih reformah¹⁴ in osmislitvi razvida samostojnih novinarjev ter statusa samostojnega novinarja na način, ki bi kot analogen ureditvi v primeru samozaposlenih v kulturi državi bistveno¹⁵ pripomogel k uresničevanju javnega interesa na področju medijev, predvsem v delu, ki kot javni interes opredeljuje medijski pluralizem ter raznovrstnost medijev in programskih vsebin, nadalje medijsko pismenost, neodvisno, etično in verodostojno novinarstvo, kulturno in umetniško ustvarjalnost v medijih itd., smiselno ukiniti.

Trdimo namreč nadalje, da je novosti, ki jih prinaša Predlog ZMed-1 na področju¹⁶ mogoče že skozi Predlog ZMed-1 urejati in zagotavljati drugače, na drugih mestih ter lahko tudi skozi podzakonske akte in razpisne kriterije. Mnenja smo hkrati, da se predlagatelji do določene mere sprenevedajo, ko z izogibanjem uvedbe resnejših mehkih ukrepov in zahtev ne stremijo res v smeri spodbujanja domače medijske produkcije v javnem interesu ter krepitev položaja samostojnih in drugih novinarjev. Mnenja smo nenazadnje še, da je uvedba zgolj pravne podlage za spodbujanje samostojnih novinarjev do 35. leta odločno premalo, saj bi predlagatelji morali misliti in zagotavljati spodbude za samostojno novinarsko delovanje v vseh fazah karijerne poti ter za vse starostne skupine.

bodisi skozi (predlog B), po katerem se 2. poglavje Splošnih določb Predloga ZMed-1 preoblikuje na način, da se glasi:

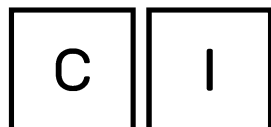
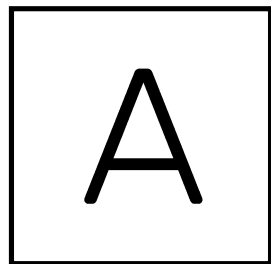
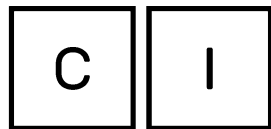
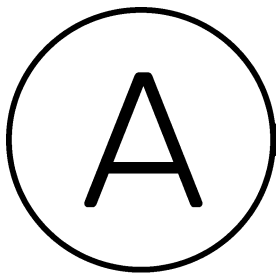
2. Status samostojnega novinarja

¹³ Glej ZUJIK, poglavje 4.1. *Registracija samozaposlenih v kulturi*, člani 82 -89.

¹⁴ Kot kar vrednotimo Predlog ZMed-1.

¹⁵ Posredno na način, da bi bilo sklepanje sodelovanj z samostojnimi novinarji, za katere bi država ob izpolnjevanju kriterijev odličnosti na ravni vrhunskosti, etičnosti, verodostojnosti ter produkciji prispevkov, ki bi državi pomagale uresničevati javni interes za kulturi, za izdajatelje medijev cenovno ugodnejše, s čimer se sicer vzdržuje prekarost položaja samostojnih novinarjev, a sočasno manjša stroškovno breme tako samostojnih novinarjev ter izdajateljev ter krepí njun položaj, z mehкими ukrepi pa tudi usmerja podobo domače medijske krajine in medijskih vsebin v smeri vrednot in idealov, ki so sestavni del Predloga ZMed-1.

¹⁶ Natančneje pravno podlago za spodbujanje samostojnih novinarjev do 35. leta, zahteve po opravljanju novinarskega dela kot edinega in glavnega poklica ter spodbujanje novinarjev, da opustijo opravljanje dejavnosti, ki jih predlagatelj v skladu strokovnimi in etičnimi standardi opredeljuje kot nezdružljive z novinarsko dejavnostjo.

8. člen

(vpis v razvid samostojnih novinarjev)

(1) Status samostojnega novinarja se pridobi z vpisom v razvid samostojnih novinarjev pri ministrstvu, pristojnem za medije (v nadaljnjem besedilu: pristojno ministrstvo) po predhodnem mnenju registrirane reprezentativne strokovne organizacije novinarjev. O vpisu v razvid odloči minister oziroma ministrica, pristojna za medije (v nadaljnjem besedilu: pristojni minister).

(2) V razvid iz prejšnjega odstavka se vpiše, kdor izpolnjuje naslednje pogoje:

- *da ima izkaz o aktivnem znanju slovenskega jezika, če ni državljan Republike Slovenije;*
- *da ima ustrezno strokovno izobrazbo oziroma z dosedanjim delom izkazuje, da je usposobljen za opravljanje novinarske dejavnosti;*
- *da ima dokazila, da prejema večino letnih prihodkov iz naslova opravljanja novinarske dejavnosti in ni uživalec pokojnine;*
- *da opravlja novinarsko dejavnost kot edini ali glavni poklic za polni ali polovični delovni čas;*
- *da mu ni s pravnomočno sodno odločbo prepovedano opravljanje te dejavnosti;*
- *da ne opravlja dejavnosti ali sodeluje pri opravljanju dejavnosti, ki so v konfliktu z naravo novinarskega dela, kot jih določajo mednarodni strokovni in etičnimi standardi novinarske dejavnosti (npr. marketinška svetovanja, PR svetovanja in oglaševanje izdelkov ali storitev ipd.);*
- *da v zadnjih treh letih ni bil več kot enkrat pravnomočno obsojen na novinarskem častnem razsodišču;*
- *ne zaposluje drugih oseb.*

Kdor prvič po končanem študiju zaprosi za vpis v razvid samostojnih novinarjev, se vpiše pod naslednjimi posebnimi pogoji:

- *da njegovi študijski dosežki obetajo pomembno delovanje na področju medijev, ali ko gre za poklic, ki ga je zaradi kadrovskih potreb v medijih potrebno posebej podpirati (deficitarni poklic) in*
- *da od zaključka študija nista minili več kot dve leti.*

(3) Vloga za vpis v razvid samostojnih novinarjev vsebuje naslednje podatke:

- *ime in priimek predlagatelja;*
- *datum in kraj rojstva;*
- *ulica in kraj stalnega prebivališča ter ulica in kraj morebitnega začasnega prebivališča;*
- *sedež opravljanja dejavnosti;*
- *podatek o državljanstvu;*
- *datum zelenega vpisa v razvid.*

A

S O

C I

A

C I

J A

(4) Predlagatelj mora vlogi iz prejšnjega odstavka priložiti dokazila o izpolnjevanju pogojev iz drugega odstavka tega člena in predhodno mnenje registrirane strokovne organizacije novinarjev.

(5) Za registrirano strokovno organizacijo novinarjev po tem zakonu šteje reprezentativna strokovna organizacija novinarjev, v katero je včlanjenih najmanj 100 novinarjev ali drugih avtorjev medijskih prispevkov. Obstoj pogoja reprezentativnosti ugotavlja pristojno ministrstvo na predlog strokovne organizacije novinarjev.

(6) Način izkaza izpolnjevanja pogojev za vpis v razvid samostojnih novinarjev natančneje določi pristojno ministrstvo **z uredbo**.

(7) Predlagatelja, ki izpolnjuje vse pogoje za vpis, se v razvid samostojnih novinarjev vpiše z dnem, ki ga sam navede kot želeni datum vpisa, vendar ne pred datumom prejema vloge. Če predlagatelj v vlogi ne navede želenega datuma vpisa, se v razvid vpiše z dnem, ko pristojno ministrstvo izda odločbo o vpisu.

(8) Kadar so za opravljanje novinarske dejavnosti določeni posebni pogoji, lahko prične posameznik iz tega člena z delom, ko je izdana pravnomočna odločba o njihovem izpolnjevanju.

Obrazložitev: Predlagamo, da se člen razširi na način, ki omogoča podlago za krepitev socialnih pravic socialnih pravic samostojnih novinarjev ter spodbud za samostojne novinarje po analogiji Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo, s čimer bo država ustrežnejše in daljnosežnejše uresničevala javni interes na področju medijev.

9. člen

(vodenje razvida samostojnih novinarjev)

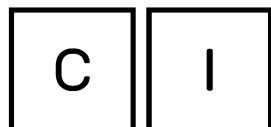
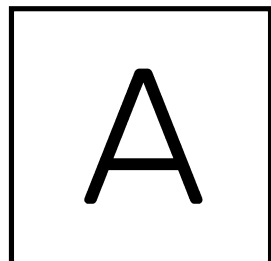
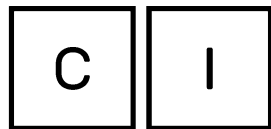
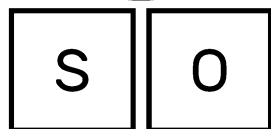
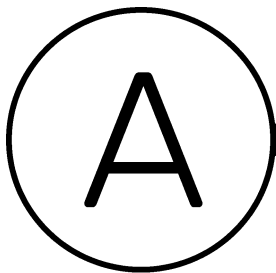
(1) Samostojni novinar mora sporočiti pristojnemu ministrstvu vsako spremembo podatkov iz drugega in tretjega odstavka prejšnjega člena, in sicer najpozneje v 15 dneh od nastanka spremembe.

(2) Samostojni novinar mora na zahtevo pristojnega ministrstva predložiti dokazila, iz katerih je razvidno, da še izpolnjuje pogoje za vpis iz drugega odstavka prejšnjega člena. Rok za predložitev dokazil ne sme biti krajši od 15 dni.

(3) Pristojno ministrstvo preverja izpolnjevanje pogojev za vpis v razvid samostojnih novinarjev v skladu s prejšnjim odstavkom tudi na predlog registriranih strokovnih organizacij novinarjev, Finančne uprave Republike Slovenije in Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve.

(4) Podatki o imenu in priimku samostojnih novinarjev so javni in dostopni vsakomur. Seznanitev s podatki se omogoči tako, da se jih objavi na spletnih straneh pristojnega ministrstva, da na vpogled, ali tako, da se zagotovi njihov prepis, fotokopijo ali elektronski zapis. Ostali podatki iz razvida samostojnih novinarjev so dostopni le, če tako določa zakon.

Obrazložitev: Predlagamo izbris 5. odstavka člena, ki ga umeščamo na bolj

smiselno mesto v predlogu ureditve medijske zakonodaje in njene širitve na način, ki omogoča podlago za krepitev socialnih pravic samostojnih novinarjev ter spodbud za samostojne novinarje po analogiji Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo, s čimer bo država ustrežnejše in daljnosežnejše uresničevala javni interes na področju medijev.

11. člen

(spodbude za samostojne novinarje)

Ministrstvo, pristojno za kulturo, vsako leto objavi javni poziv ali javni razpis za dodelitev kulturnih žepnin oziroma delovnih štipendij, namenjenih podpori izvedbe projektov oziroma aktivnosti samostojnih novinarjev. Samostojni novinarji lahko prejmejo kulturno žepnino oziroma delovno štipendijo v skladu s tem členom pod pogoji, ki se določijo v besedilu javnega poziva oziroma javnega razpisa. Za izvedbo javnega poziva oziroma javnega razpisa in sklenitve pogodbe o financiranju se smiselno uporabljajo določbe IV. in V. poglavja Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo ter III. poglavja tega zakona.

Pri razpisih za pridobivanje sredstev iz državnega proračuna se lahko v merilih, s katerimi se izberejo prejemniki sredstev, pri novinarjih upošteva tudi status samostojnega novinarja, pri čemer upoštevanje statusa ne sme presegati 20 odstotkov skupne vrednosti meril, pri novinarjih do dopolnjenega 35. leta pa do 30 odstotkov skupne vrednosti meril.

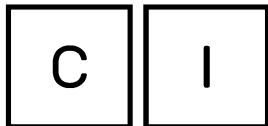
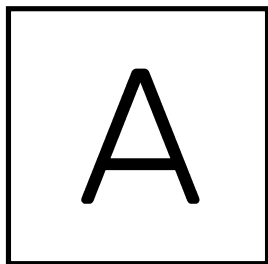
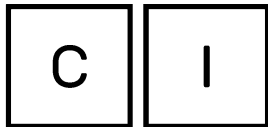
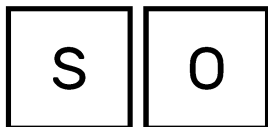
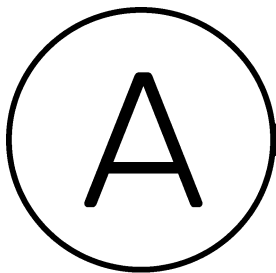
Poleg ukrepov iz prvega in drugega odstavka tega člena se lahko podprejo tudi drugi ukrepi, namenjeni spodbujanju produkcije medijskih vsebin ter povečanju učinkovitosti podpornega poslovnega in inovativnega okolja za samostojne novinarje. Za izvedbo financiranja ukrepov se smiselno uporabljajo določbe IV. in V. poglavja Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo ter III. poglavja tega zakona.

Samostojni novinar lahko za čas zadržanosti z dela zaradi bolezni, ki traja najmanj 4 delovne dni, prejme dnevno nadomestilo za delovne dni do vključno 30. delovnega dne bolezni. Nadomestilo za zadržanost z dela zaradi bolezni v posameznem letu lahko prejme v skupnem številu največ 30 dni. Dnevno nadomestilo dodeli ministrstvo, pristojno za kulturo, na podlagi vloge samostojnega novinarja, ki jo poda najkasneje 90. dan po nastopu zadržanosti z dela. Višino dnevnega nadomestila za tekoče leto določi vlada do 31. januarja tekočega leta.

Obrazložitev: Predlagamo, da se 11. člen Predloga ZMed-1 razširi in preoblikuje na način, ki vzpostavlja pravno podlago za krepitev socialnih pravic samostojnih novinarjev ter spodbud za samostojne novinarje po analogiji Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo, s čimer bo država ustrežnejše in daljnosežnejše uresničevala javni interes na področju medijev.

12. člen

(vrednotenje dela)

Izdajatelj medija ali javni zavod, ki so mu v skladu z določili 2. podpoglavja III. poglavja tega zakona ali iz naslova Zakona o Radioteleviziji Slovenija ali Zakona o Slovenski tiskovni agenciji iz državnega proračuna dodeljena sredstva, ter za izvedbo določenega dela angažira samostojnega novinarja, mu mora zagotoviti plačilo za delo, ki ne sme biti nižje od najnižjega plačnega razreda za primerljivo delovno mesto v sistemu plač v javnem sektorju, oziroma če primerljivega delovnega mesta ni, do plačila, določenega s kolektivno pogodbo za poklicne novinarje.

Obrazložitev: Predlagamo uvedbo novega, 12. člena Predloga ZMed-1, ki vzpostavlja pravno podlago za krepitev socialnih pravic socialnih in delavskih pravic samostojnih novinarjev ter spodbud za samostojne novinarje po analogiji Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo, s čimer bo država ustreznejše in daljnosežnejše uresničevala javni interes na področju medijev ter zamejevala prekarnost v polju medijev.

13. člen

(pravica do plačila prispevkov za socialno varnost iz državnega proračuna)

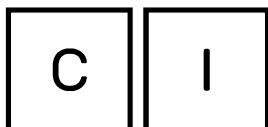
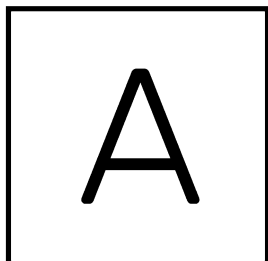
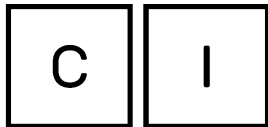
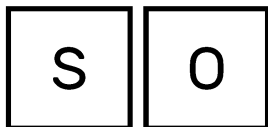
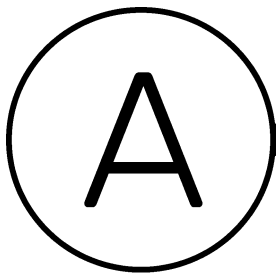
Samostojni novinarji lahko zaprosijo za pridobitev pravice do plačila prispevkov za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, za obvezno zdravstveno zavarovanje ter za starševsko varstvo in za zaposlovanje od najnižje zavarovalne osnove za samozaposlene za socialno in zdravstveno zavarovanje iz državnega proračuna v primerih, ko njihovo delo pomeni izjemen medijski prispevek v zadnjih petih letih ali ko gre za poklice ali dejavnosti, ki jih je potrebno zaradi kadrovskih potreb v medijih posebej podpirati (deficitarni poklic), če delo samostojnega novinarja v zadnjih petih letih pomeni prispevek k razvoju področja, ki ga zajema ta poklic.

Pravica iz prejšnjega odstavka se podeljuje za pet let z možnostjo ponovnih podeljevanj. Ne glede na prejšnji stavek pravica iz prejšnjega odstavka samostojnega novinarja preneha po samem zakonu naslednji dan, ko izpolni pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine.

Ne glede na prejšnji odstavek se samostojnemu novinarju, ki je dosegel starost najmanj 55 let in mu je bila priznana pravica do plačila prispevkov iz državnega proračuna v skupnem trajanju najmanj 20 let, pri čemer se v to obdobje všteva tudi čas zaposlitve v javnih zavodih s področja medijev, prizna pravica do plačila prispevkov za socialno varnost vse do izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine.

Ministrstvo, pristojno za kulturo, za namene ugotavljanja pogojev iz drugega in tretjega odstavka tega člena pridobi podatke od Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Obrazložitev: Predlagamo uvedbo novega, 13. člena Predloga ZMed-1, ki vzpostavlja pravno podlago za krepitev socialnih pravic, natančneje možnost pridobitve njihovega plačila iz državnega proračuna po analogiji Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo, s čimer bo država ustreznejše in daljnosežnejše uresničevala javni interes na področju medijev.

14. člen

(financiranje socialnih pravic)

Javna sredstva za financiranje prispevkov za socialno in zdravstveno zavarovanje po tem zakonu zagotovi ministrstvo, pristojno za kulturo, iz državnega proračuna v delu, ki je namenjen medijem.

O zagotavljanju sredstev iz prejšnjega odstavka v posameznih primerih odloča minister z odločbo.

Obrazložitev: Predlagamo uvedbo novega, 14. člena Predloga ZMed-1, ki vzpostavlja pravno podlago za krepitev socialnih pravic, natančneje opredeljuje, da sredstva za financiranje prispevkov za socialno in zdravstveno zavarovanje zagotovi Ministrstvo za kulturo, s čimer ZMed-1 vzporejamo Zakonu o uresničevanju javnega interesa za kulturo v delu, ki sorodne pravice zagotavlja za samozaposlene v kulturi. Z uvedbo člena bo država ustrezneje in daljnosežnejše uresničevala javni interes na področju medijev.

15. člen

(dohodkovni cenzus)

Samostojni novinar, ki pridobi pravico do plačila prispevkov za socialno varnost iz državnega proračuna v skladu s 13. členom tega zakona, lahko to pravico v tekočem letu uveljavlja le, če je rezident Republike Slovenije za davčne namene in mu njegov dohodkovni položaj ne zagotavlja normalnih pogojev za delo (v nadaljnjem besedilu: dohodkovni cenzus).

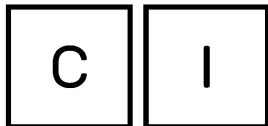
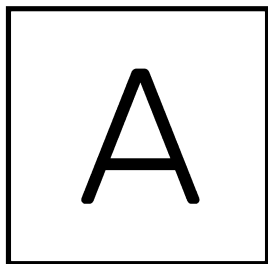
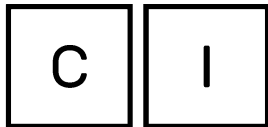
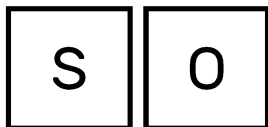
Izpolnjevanje dohodkovnega cenzusa se ugotavlja za vsako tekoče leto na podlagi povprečja dohodkov iz preteklih zadnjih treh let. Dohodek se ugotavlja na podlagi odločb o odmeri dohodnine oziroma davčnih obračunov akontacij dohodnine od dohodka iz dejavnosti, ki so bili podlaga za odločbo o odmeri dohodnine, in drugih davčnih odločb ter podatkov iz obračunov davčnega odtegljaja za pretekla zadnja tri leta.

Pri ugotavljanju dohodkovnega cenzusa se od dohodkov, ki so zajeti v odločbah oziroma obračunih iz prejšnjega odstavka, odštevajo:

- obvezni prispevki za socialno varnost, ki jih je samozaposleni plačal sam;*
- obračunani obvezni prispevki za socialno varnost, plačani iz državnega proračuna za samostojne novinarje;*
- zneski dohodkov, ki jih je samostojni novinar prejel iz naslova delovnih štipendij in kulturnih žepnin ministrstva, pristojnega za kulturo, ter drugih primerljivih novinarskih štipendij, namenjenih spodbujanju novinarske dejavnosti in jih podeljujejo domače ali tuje organizacije, ter*
- dohodki iz naslova nagrad na področju medijev.*

Ministrstvo, pristojno za kulturo, na podlagi zahtevka od pristojnega davčnega organa pridobi podatke iz drugega odstavka tega člena, potrebne za odločanje o pravici do plačila prispevkov iz državnega proračuna. Upravičenec, ki želi uveljavljati znižanje dohodkov, ki so podlaga za

ugotavljanje dohodkovnega cenusa, iz naslova obračunanih obveznih prispevkov za socialno varnost, plačanih iz državnega proračuna, mora ministrstvu za kulturo predložiti izjavo, da je za znesek teh prispevkov povečal prihodke v davčnem obračunu akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti. Podatke o delovnih štipendijah in kulturnih žepninah ministrstva pridobi ministrstvo, pristojno za kulturo, iz lastnih. Upravičenec, ki želi uveljavljati znižanje dohodkov, ki so podlaga za ugotavljanje dohodkovnega cenusa, iz naslova drugih primerljivih novinarskih štipendij, namenjenih spodbujanju novinarske dejavnosti, in odbitek iz naslova nagrad na področju medijev, ki jih je prejel v preteklih zadnjih treh letih, mora poslati dokazila o njihovem prejemu.

Dokler dohodkovni cenzus ni ugotovljen, se prispevki za tekoče leto plačujejo kot akontacija, pri čemer država zahteva povračilo plačanih prispevkov, če se izkaže, da upravičenec presega dohodkovni cenzus. Država zahteva povračilo plačanih prispevkov tudi, če se ugotovi, da samostojni novinar v času plačevanja prispevkov za socialno varnost iz državnega proračuna ni bil rezident Republike Slovenije za davčne namene, in sicer za čas, ko samostojni novinar ni bil rezident Republike Slovenije za davčne namene.

Obrazložitev: Predlagamo uvedbo novega, 15. člena Predloga ZMed-1, ki opredeljuje dohodkovni cenzus, s čimer ZMed-1 vzporejamo Zakonu o uresničevanju javnega interesa za kulturo v delu, ki soroden institut uveljavlja za samozaposlene v kulturi. Z uvedbo člena bo država ustrezneje in daljnosežnejše uresničevala javni interes na področju medijev.

16. člen

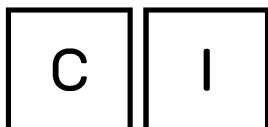
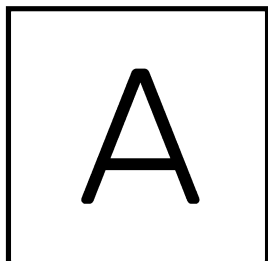
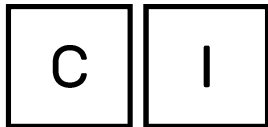
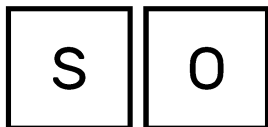
(uredba)

Vlada z uredbo, ki je opredeljena tudi v 6. odstavku 8. člena:

- določi podrobnejše kriterije in način izpolnjevanja pogojev iz 2. odstavka 8. člena tega zakona,*
- določi podrobnejše kriterije za ugotavljanje študijskih dosežkov iz 2. odstavka 8. člena tega zakona ter izpolnjevanja izjemnega medijskega prispevka in prispevka k razvoju področja, ki ga zajema deficitarni poklic, iz prvega odstavka 83. člena tega zakona,*
- določi poklice iz 2. odstavka 8. člena tega zakona tega zakona, ki jih je potrebno zaradi kadrovske potrebe v kulturi posebej podpirati (deficitarni poklici),*
- določi višino dohodkovnega cenusa iz prejšnjega člena,*
- določi vrste nagrad in kriterije, na podlagi katerih se pri ugotavljanju dohodkovnega cenusa upoštevajo druge primerljive domače in tuje umetniške štipendije.*

Vlada določi z uredbo iz prejšnjega odstavka tudi postopke:

- način vodenja razvida samostojnih novinarjev,*
- vpisa v razvid samostojnih novinarjev,*

- posredovanja podatkov iz razvida,

- način in postopek občasnega preverjanja izpolnjevanja pogojev iz drugega odstavka 8. člena zakona

- priznanja pravice do plačila prispevka za socialno zavarovanje iz državnih sredstev,

- ugotavljanja preseganja dohodkovnega cenusa.

Obrazložitev: Predlagamo uvedbo novega, 16. člena Predloga ZMed-1, ki natančneje opredeljuje uredbo oz. podzakonski akt, s katero se dodatno opredelijo pravice in obveznosti, povezane z vpisom v razvid in upravljanje statusa samostojnega novinarja, s čimer ZMed-1 vzporejamo Zakonu o uresničevanju javnega interesa za kulturo v delu, ki soroden akt uveljavlja za samozaposlene v kulturi. Z uvedbo člena bo država ustrezneje in daljnosežnejše uresničevala javni interes na področju medijev.

V skladu s predlaganim izhaja, da se 12. člen spremeni v 17. člen, 13. člen v 18. člen itd.¹⁷

V Predlogu ZMed-1 14. člen, v skladu s predlogi pa preštevilčeno lahko tudi 19. člen se spremeni tako, da se glasi:

19. člen

(državne pomoči medijem in samostojnim novinarjem*)

(1) Republika Slovenija z namenom uresničevanja javnega interesa na področju medijev s proračunskimi sredstvi za medije, zagotovljenimi pri pristojnem ministrstvu, lahko podpira:

- ustvarjanje in razširjanje programskih vsebin, ki so pomembne za uresničevanje pravice do javnega obveščanja in obveščenosti;

- dejavnost programov s statusom posebnega pomena;

- ustvarjanje in razširjanje programskih vsebin, namenjenih osebam z invalidnostmi v njim prilagojenih tehnikah, oblikah in jezikih ter razvoj ustrezne tehnične infrastrukture;

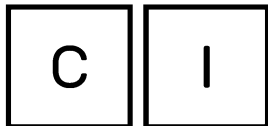
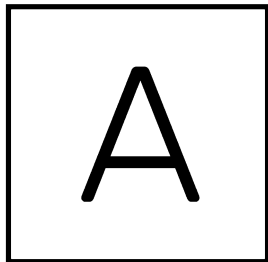
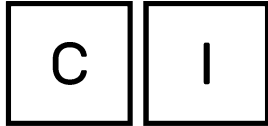
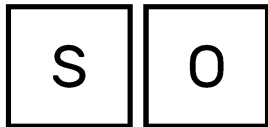
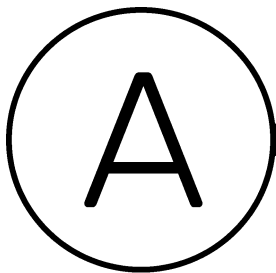
- razvoj medijske pismenosti, kritično obravnavo primerov spodbujanja k neenakopravnosti in nestrpnosti v medijih ter prepoznavanje neresničnih in zavajajočih informacij v medijih;

- štipendije, žepnine in druge spodbude, namenjene krepitevam kompetenc, preiskovalnemu in raziskovalnemu delu itd. samostojnih novinarjev;*

- spodbujanje zaposlovanja v medijih s statusom posebnega pomena;

- krepitev podpornega okolja za nevladne organizacije na področju medijev;

¹⁷ Če ne gre za novo preštevilčenje členov, ki ne izhaja iz te spremembe, nanjo v primerih členov, za katere ne predlagamo sprememb, ne bomo posebej opozarjali.

- digitalni prehod medijev;

- razvoj novih medijskih vsebin in produktov ter novih orodij in oblik distribucije za doseganje občinstva;

- delovanje medijskih zagonskih podjetij;

- obstoj deficitarnih medijskih poklicev;

- znanstveno novinarstvo;

- dostop do digitalnih medijskih storitev;

- druge ukrepe, ki so v javnem interesu na področju medijev in so opredeljeni v nacionalnem programu za kulturo ali drugih nacionalnih strateških dokumentih.

(2) Za namene iz prejšnjega odstavka se zagotovijo sredstva v letni višini, ki ustreza vrednosti najmanj **deset** odstotkov zneska prispevka za programe RTV Slovenija, ki je bil zbran v preteklem letu.

(3) Dodelitev državne pomoči iz prvega odstavka tega člena je pogojena s predhodno odobritvijo sheme državne pomoči s strani Evropske komisije.

(4) Ne glede na določila 2. in 3. odstavka tega člena je za namene uresničevanja podpore medijem s statusom posebnega pomena in spodbude za samostojne novinarje* v državnem proračunu vselej zagotovljenih najmanj 4 odstotke zneska prispevka za programe RTV Slovenija, ki je bil zbran v preteklem letu.

(5) Finančne podpore za namene iz prvega odstavka tega člena ne morejo pridobiti:

- izdajatelji, ki so pod neposrednim ali posrednim prevladujočim vplivom, posamično ali skupaj, Republike Slovenije, samoupravnih lokalnih skupnosti in drugih oseb javnega prava ali političnih strank,

- izdajatelji, katerih mediji so v večinskem deležu že financirani iz drugih javnih sredstev, **razen če gre za nevladno organizacijo v skladu z Zakonom o nevladnih organizacijah**;

- izdajatelji, ki nimajo vsaj treh zaposlenih delavcev ali rednih sodelavcev ali članov uredništva;

- izdajatelji, ki nimajo izpolnjenih obveznosti (pravne, finančne, pogodbene ipd.) do financerja in njegovih posrednih proračunskih uporabnikov;

- izdajatelji, ki jim je bila v zadnjih dveh letih najmanj dvakrat s pravnomočno odločbo izrečena globa za kršitev prepovedi spodbujanja k neenakopravnosti, nasilju in vojni ter razpihovanja sovraštva in nestrpnosti iz 34. člena tega zakona;

- izdajatelji medijev, katerih odgovorni uredniki ali osebe, ki so jih je nadomeščale, so bili v zadnjih dveh letih pravnomočno obsojeni za kaznivo dejanje javnega spodbujanja sovraštva, nasilja in nestrpnosti po Kazenskem zakoniku;

- izdajatelji, ki jim je bila v zadnjih dveh letih najmanj dvakrat s pravnomočno

A

S O

C I

A

C I

J A

*odločbo izrečena globa za prekršek v zvezi s plačilom za delo, delovnim časom, počitki, opravljanjem dela na podlagi pogodb civilnega prava kljub obstoju elementov delovnega razmerja ali v zvezi z **delom** na črno.*

(6) Prevladujoč vpliv iz prejšnjega odstavka je zagotovljen, kadar Republika Slovenija, samoupravne lokalne skupnosti oziroma druge osebe javnega prava ali politične stranke, posamično ali skupaj:

- v izdajatelju, neposredno ali posredno prek druge gospodarske družbe ali druge pravne osebe zasebnega prava, lahko izvajajo prevladujoč vpliv na podlagi večinskega deleža vpisanega kapitala ali imajo pravico nadzora večine ali lahko imenujejo več kot polovico članov poslovnega ali nadzornega organa, ali

- v izdajatelju neposredno ali posredno prek druge gospodarske družbe ali druge pravne osebe zasebnega prava nastopajo kot ustanovitelji.

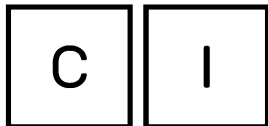
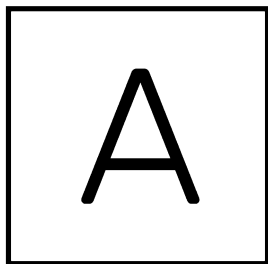
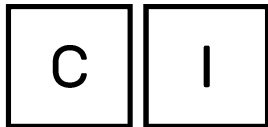
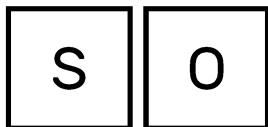
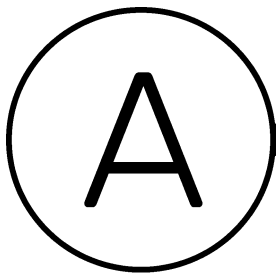
Obrazložitev: V preštevilčenem 19. členu ZMed-1, ki opredeljuje državne pomoči na področju medijev, predlagamo spremembo opredelitve vsebine člena, ki je na več mestih s predlaganimi spremembami z zvezdico označen, da bi ilustrirali, da se spodbude, kot so razvoj medijskih vsebin, štipendije itd., ki bi pomenile podlago za bodisi osmislitev statusa in razvida samostojnih novinarjev¹⁸ ali pa njegovo ukinitvev, smiselno lahko umeščajo v vseh primerih v določila o državnih pomočeh. Ob tem smo mnenja, da bi se tudi morale.

V skladu s predlogom sprememb, ki jih predlagamo v nadaljevanju in možnost pridobitve statusa nepridobitnega medija posebnega pomena predvideva tudi za medije, ki ne opravljajo radijske ali televizijske dejavnosti, predlagamo preoblikovanje druge alineje prvega odstavka člena na način, da tako razširitev predvideva in omogoča.

Skozi uvedbo nove, šeste in sedme alineje prvega odstavka člena predlagatelju predlagamo novo obliko državne pomoči, ki bi z eno potezo za zamejeno količino javnega financiranja državi omogočila krepiti delovanje medijev posebnega pomena, katerih pomemben del so mediji, katerih izdajatelji so nevladne organizacije, na katere lahko gledamo kot na skupnostne medije. Pomen ti. »tretjega medijskega sektorja« je Svet Evrope izpostavil že večkrat¹⁹ in prav je, da naposled tudi slovenska medijska ureditev prepozna njihov pomen pri zagotavljanju programskih vsebin z lokalnim in skupnostnim poudarkom, kulturne, umetniške in jezikovne diverzitete, medijske pluralnosti, socialne vključenosti ter medkulturnega dialoga, ter zanje predvidi smiselne spodbude. Oblikovanje smiselnih spodbud za

¹⁸ Glej prvo in drugo različico predloga društva Asociacija glede sprememb 2. poglavja Splošnih določb Predloga ZMed-1.

¹⁹ Glej npr. Recommendation CM/Rec(2007)2 of the Committee of Ministers to member states on media pluralism and diversity of media content in Declaration of the Committee of Ministers on the role of community media in promoting social cohesion and intercultural dialogue, adopted on 11 February 2009. Povzetek priporočil dostopen mdr. na: <https://rm.coe.int/leaflet-community-media-en-january-2019/1680920a5d>

nevladne organizacije na splošno, tiste v javnem interesu na področju medijev ter medije s statusom posebnega pomena, kot so npr. spodbude za zaposlovanje ter spodbujanja podpornega okolja za njihove delovanje, so ključne za krepitev sektorja, ki zaradi svoje neprofitne naravnosti ni v primerljivem niti enakovrednem položaji z izdajatelji, ki delujejo kot gospodarske družbe, ter jih je po našem mnenju zato ključno prav posebej in izdatneje krepiti.

V 2. odstavku člena predlagamo dvig sredstev, ki je za izvedbo različne vrste državnih pomoči zagotovljen v proračunu Ministrstva za kulturo, v Predlogu ZMed-1 predlagana višina sredstev je namreč v celoti nezadostna in je jasno sporočilo o daljnosežnosti in zavezanosti k resnosti reform medijske zakonodaje. Predlagatelje želimo opomniti, da so po aktualni, že veljavni ureditvi zgolj za financiranje programskih vsebin medijev posebnega pomena predvidenih tri odstotke zneska prispevka za programe RTV Slovenija, ki je bil zbran v preteklem letu. Predlagatelje zakona, aktualno vlado in ministrstvo je ob tem nujno opomniti, da tudi v letih 2022 in 2023 niso spoštovali omenjenega določila, temveč so za izvedbo celotnega razpisa za programske vsebine medijev zagotovili sredstev, ki so manjša od tistih, ki jih veljavni Zakon o Medijih odreja za sofinanciranje programskih vsebin medijev na sklopu B (programi posebnega pomena). Tudi zato so 2. odstavek zadevnega člena in v njem predvidena sredstva močno zaskrbljujoča ter predlagamo njihovo korekcijo na minimalni odstotek, ki pomeni minimalen izkaz resnosti reform in zavezanosti države medijsko krajino razvijati in krepiti.

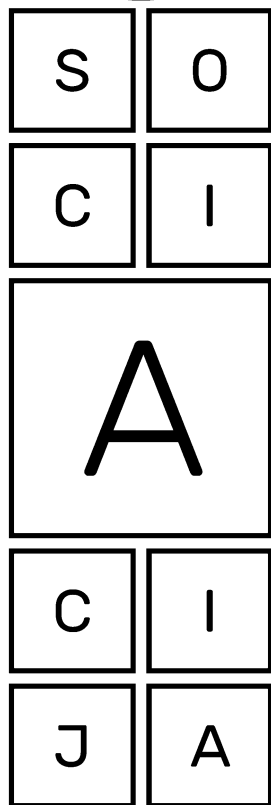
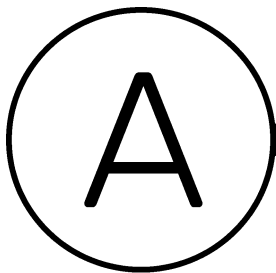
Na osnovi predhodno obrazloženega predlagamo tako nov, četrti odstavek člena, v katerem za podporo medijem posebnega pomena skozi spodbude, za katere lahko konkurira, zagotavlja štiri odstotke zneska prispevka za programe RTV Slovenija, ki je bil zbran v preteklem letu. Uvedba predloga pomeni tako preštevilčenje preostalih odstavkov v členu.

Predlagamo še dve spremembi zdaj 5. odstavka zadevnega člena, in sicer v drugi alineji uvajamo izjemo za medije, ki izpolnjujejo določbo, da so nevladne organizacije po ZNOrg. Predlagatelje namreč želimo opomniti, da so študentske organizacije, ki so po ZSkus osebe javnega prava, ustanoviteljice najmanj dveh medijev posebnega pomena, tj. Zavoda Radio Študent in Radia Marš, kot ustanoviteljice pa v določeni meri financirajo njihovo delovanje. Ker namen predlagatelja²⁰ nedvomno ni bil, da omenjenim medijem, ki so pomembni soustvarjalci domače medijske krajine, onemogočajo dostop do državnih pomoči iz naslova medijske zakonodaje, s čimer bi ogrozili njihov obstoj, predlagamo, da jim tak dostop omogoči po analogiji rešitve, opredeljene skozi ZNOrg.

Predlagamo še, da se 7. alineja 5. odstavka člena spremeni na način, da uporablja terminologijo, ki je že uveljavljena v naši pravni ureditvi.

---

²⁰ Tudi v luči historijata odnosov in stopnje sodelovanja med študentskimi organizacijami kot ustanoviteljicami ter izdajatelji študentskih medijev posebnega pomena, ki se vselej odražajo v stopnji financiranja ter drugih poskusih destabilizacije.

V Predlogu ZMed-1 **15. člen**, v skladu s predlogi pa preštevilčeno **20. člen** se spremeni tako, da se glasi:

20. člen

(postopek dodelitve državne pomoči)

(1) O razdelitvi sredstev iz prejšnjega člena na podlagi javnih pozivov ali javnih razpisov (v nadaljnjem besedilu: razpis) odloča pristojni minister na predlog strokovne komisije. Kolikor niso vprašanja postopka razpisov v tem zakonu drugače urejena, se zanj smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja uresničevanja javnega interesa za kulturo.

(2) Vlada Republike Slovenije z uredbo podrobneje določi postopek razpisov, pogoje za sodelovanje na razpisih ter kriterije in merila za presojo in ocenjevanje vlog prijaviteljev.

(3) Člane strokovne komisije izmed strokovnjakov za področje medijev imenuje pristojni minister v skladu z zakonom, ki ureja uresničevanja javnega interesa za kulturo. Člani strokovne komisije ne morejo biti funkcionarji, poslanci in člani vodstev ali izvršilnih organov političnih strank.

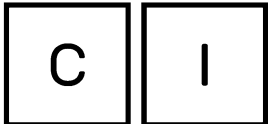
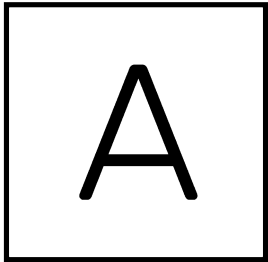
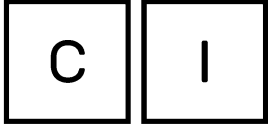
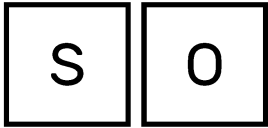
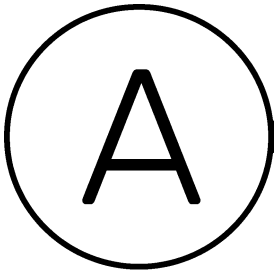
(4) Pogoji za sodelovanje na razpisih se lahko nanašajo na:

- *ustreznost za opravljanje dejavnosti (vpis v poklicni ali poslovni register, registracija dejavnosti, dovoljenje za izvajanje dejavnosti itd.);*
- *zagotovljenost ustreznih ekonomskih in finančnih zmogljivosti;*
- *zagotovljenost ustreznih strokovnih sposobnosti in izkušenj;*
- *zagotovljenost zadostnih zaposlitev ali rednih sodelavcev;*
- *spoštovanje zahtev o transparentnosti lastništva, državnega oglaševanja, konflikta interesov...;*
- *spoštovanje poklicnih in profesionalnih standardov pri dosedanjem delu;*
- *spoštovanje novinarske avtonomije in uredniške neodvisnosti;*
- *drugo glede na specifičnost posameznega razpisa.*

(5) Pri določitvi kriterijev in meril za presojo in ocenjevanje vlog prijaviteljev se upoštevajo naslednja izhodišča:

- *pomen izvedbe projekta za uresničevanje javnega interesa na področju medijev;*
- *presoja vsebinske zasnove projekta;*
- *presoja strokovnih referenc prijavitelja;*
- *presoja strokovnih referenc sodelujočih pri izvedbi projekta;*
- *presoja ustreznosti finančnega načrta realizacije projekta;*
- *doseg medija in občinstvo;*
- *drugo glede na specifičnost posameznega razpisa.*

(6) Pristojno ministrstvo pri dodeljevanju državnih pomoči medijem upošteva tudi:

- podatke iz razvida medijev;

- podatke iz raziskave o stanju medijskega pluralizma;

- podatke o merjenju občinstev.

(7) V besedilih razpisov se lahko glede na specifičnost posameznega razpisa določijo tudi prednostni kriteriji in merila, pri čemer se lahko upoštevajo naslednja izhodišča:

- ohranjanje novinarskih delovnih mest za nedoločen čas;

- zagotavljanje visoke stopnje pravne zaščite in trajnejše socialne varnosti tako zaposlenim kot pogodbeno vezanim novinarjem, programskim delavcem in drugim ključnim delavcem v medijih;

- zagotavljanje visokih profesionalnih in etičnih standardov na področju novinarskega dela;

- zagotavljanje visokih standardov novinarske avtonomije in uredniške neodvisnosti;

- ureditev pravic in obveznosti novinarjev s kolektivno pogodbo širše ali ožje ravni;

- zagotavljanje rednega izobraževanja in usposabljanja novinarjev, programskih delavcev ali drugih ključnih poklicev v medijev;

- nepridobitnost in neprofitnost medija;

- dostopnost programskih vsebin osebam z invalidnostmi v njim prilagojenih tehnikah, oblikah in jezikih;

- zagotavljanje visokih programskih deležev lastne produkcije, slovenskih avdiovizualnih del in slovenske glasbe;

- obstoj nekaznovanosti.

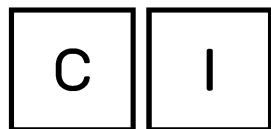
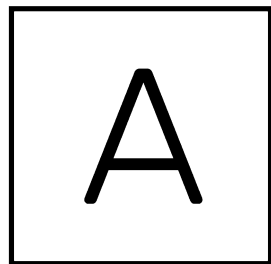
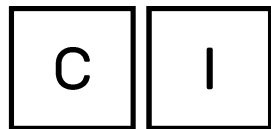
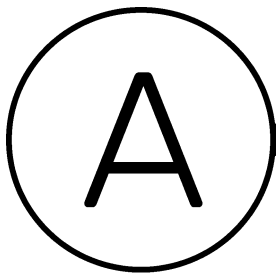
(8) Prednostni kriteriji in merila iz prejšnjega odstavka pomenijo dodatno število točk, ki jih prejmejo projekti, ki te kriterije in merila izpolnjujejo.

(9) Kadar na razpisih in pozivih kot upravičenci lahko sodelujejo mediji posebnega pomena ali nevladne organizacije v javnem interesu na področju medijev, se v merilih, s katerimi se izberejo prejemniki sredstev, upoštevajo tudi opredeljeni statusi, pri čemer upoštevanje statusa ne sme presežati 20 odstotkov skupne vrednosti meril.

(10) Kadar na razpisih in pozivih kot upravičenci lahko sodelujejo samostojni novinarji, se v merilih, s katerimi se izberejo prejemniki sredstev, upoštevajo tudi tak status, pri čemer upoštevanje statusa ne sme presežati 20 odstotkov skupne vrednosti meril.

(11) Prijavitelj, ki je dobil sredstva na razpisu, in ni izpolnil pogojev, določenih v razpisu, mora vrniti pridobljena sredstva.

Obrazložitev: Predlagamo uvedbo novih 9. in 10. odstavkov člena, skozi katera zakon zagotavlja podlago za krepitev položaja in prednostno obravnavo medijev posebnega pomena, nevladnih organizacij v javnem interesu na področju medijev ter svobodnih novinarjev, s čimer država izdatno prispeva k

uresničevanju javnega interesa na področju medijev ter krepitvi pogojev za medijsko pluralnost, verodostojno, etično in kakovostno novinarstvo, tudi pogojev za preiskovalno novinarstvo, kulturno in umetniško ustvarjalnost v medijih, vključevanje manjšin itn.

V Asociaciji nadalje predlagamo spremembo **16. člena Predloga ZMed-1**, ki ob preštevilčenju postane **21. člen**, in sicer na način, da jasneje opredeljuje pravne in fizične osebe z dejavnostjo, ki so kot izdajatelji medijev po SKD dolžni sporočiti podatke v razvid, tudi zaradi odprtosti definicije »dejavnost razširjanja programskih vsebin«, kot izhaja iz Predloga ZMed-1 in nima adekvata v SKD, po našem mnenju ni jasno, kdo vse se je dolžen vpisati v razvid. Ob tem želimo komentirati, da menimo, da »spletni vplivneži« in drugi izključni oglaševalci ne bi smeli biti predmet regulacije po medijski zakonodaji, ne gre namreč za dejavnosti medijev, temveč jo je smiselno regulirati npr. skozi Zakon o varstvu konkurence ipd.

V Predlogu ZMed-1 **18. člen**, v skladu s predlogi pa preštevilčeno **23. člen** se spremeni tako, da se glasi:

23. člen

(obvezna objava podatkov v medijih)

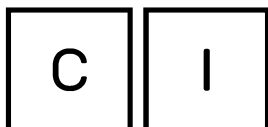
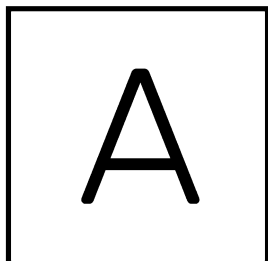
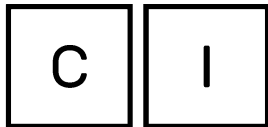
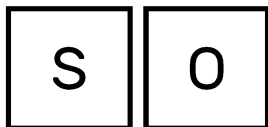
(1) Z namenom natančne in jasne seznanitve bralcev, poslušalcev, gledalcev oziroma uporabnikov medijev o tem, kdo je odgovoren za objavljene programske vsebine, mora izdajatelj na primernem mestu v mediju, če to ni mogoče pa na svoji spletni strani, zagotoviti objavo naslednjih podatkov:

- ime oziroma firmo in sedež oziroma stalno prebivališče izdajatelja;
- ime in priimek odgovornega urednika;
- ime oziroma firmo in sedež tiskarne ter datum natisa ali ponatisa in število tiskanih izvodov, kadar gre za tiskani medij;
- elektronski naslov ali naslov spletne strani izdajatelja, ki omogoča hitro navezovanje stika z izdajateljem;
- elektronski naslov odgovornega urednika, ki omogoča izvrševanje pravic do popravka in odgovora;
- ime oziroma firmo fizične ali pravne osebe, ki ima najmanj petodstotni delež kapitala ali najmanj petodstotni delež upravljalških ali glasovalnih pravic v premoženju izdajatelja;
- ime oziroma firmo fizične ali pravne osebe, ki je dejanski lastnik izdajatelja;
- naziv, sedež, elektronski naslov in naslov spletne strani organa, pristojnega za nadzor nad določbami tega zakona.

(2) Izdajatelj radijskega programa mora objaviti ime oziroma identifikacijo svojega programa najmanj enkrat na vsako uro oddajanja.

Obrazložitev: Predlagamo uvedbo nove pete alineje 1. odstavka člena, s katero Predlogu ZMed-1 krepimo uveljavljanje ustavno zagotovljenih pravic ter določil -1 51. -61. člena iz Predloga ZMed-1, ki opredeljujejo pravico do

popravka in odgovora.

V Predlogu ZMed-1 **21. člen**, v skladu s predlogi pa preštevilčeno **26. člen** se spremeni tako, da se glasi:

26. člen

(delež lastne produkcije)

(1) Delež programskih vsebin lastne produkcije mora obsegati najmanj 20 odstotkov dnevnega oddajnega časa posameznega radijskega ali televizijskega programa.

*(2) V delež lastne produkcije iz prejšnjega odstavka se všteva tudi predvajanje **slovenske glasbe**, ki se predvaja izven programskih vsebin, ter predvajanje premier in prvih ponovitev slovenskih avdiovizualnih del.*

(3) Če je pri izdelavi programske vsebine sodelovalo več izdajateljev, se v delež lastne produkcije vsakemu všteje enak delež, ki je sorazmeren s številom izdajateljev. Če izdajatelji izkažejo, da so pri izdelavi programske vsebine sodelovali z različnimi vložki, se v delež lastne produkcije vsakemu všteje delež, ki je sorazmeren z njegovim vložkom.

(4) V dnevni oddajni čas iz prvega odstavka tega člena se ne vtevajo oglasi, radijska ali TV prodaja in neplačana obvestila.

Obrazložitev: V društvu Asociacija v skladu s predlogom za spremembo 27. odstavka 3. člena Predlog ZMed-1 ter z enakovredno argumentacijo predlagamo spremembo 2. odstavka zadevnega člena, in sicer na način, da namesto glasbe v slovenskem jeziku zakon spodbuja predvajanje slovenske glasbe v splošnem. Nadalje predlagamo odstranitev 5. odstavka člena, ki uvaja izjemo oz. odstopanje od obveze zagotavljanja deleža lastne produkcije. Predlagatelj k obrazložitvi za izjemo ni navedel niti ene same podlage ali razloga za uvedbo take izjeme, ki jo v društvu vrednotimo kot nesmiselno, pričakovali bi prej, da bo predlagatelj najmanj predvajanje slovenske glasbe in avdiovizualnih del ob sobotah, nedeljah, praznikih ter v času šolskih počitnic prej izdatneje spodbujal ter s tem zagotovil, da dosežejo več prebivalstva.

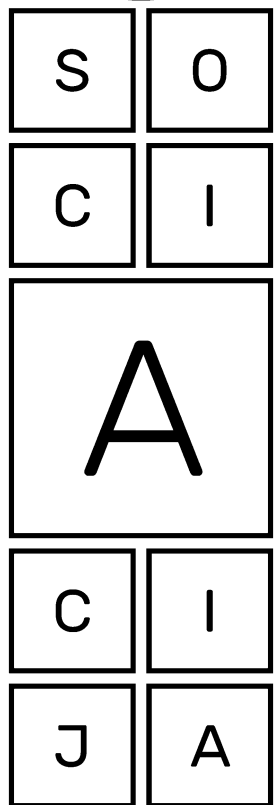
V Predlogu ZMed-1 **23. člen**, v skladu s predlogi pa preštevilčeno **28. člen** se spremeni tako, da se glasi:

28. člen

(delež slovenske glasbe)

*(1) Delež **slovenske glasbe** mora obsegati najmanj 20 odstotkov števila vseh skladb, predvajanih v dnevnem oddajnem času med 0. in 24. uro posameznega radijskega ali televizijskega programa.*

(2) V primeru radijskih in televizijskih programov Radiotelevizije Slovenija znaša delež iz prejšnjega odstavka 40 odstotkov, v primeru lokalnih,

študentskih in nepridobitnih radijskih in televizijskih programov s statusom posebnega pomena pa 25 odstotkov.

(3) V primeru glasbenih oddaj, namenjenih predstavitvi in promociji **slovenske glasbe**, v katerih neodplačno gostujejo glasbeni ustvarjalci in so predvajane v dnevnem oddajnem času med 6. in 22. uro, se za namen ugotavljanja deleža slovenske glasbe število v takšni oddaji predvajanih **slovenskih skladb** upošteva v dvakratniku.

(4) Določbe o deležih **slovenske glasbe** po tem zakonu ne veljajo za:

- radijske in televizijske programe, ki so v skladu z ustanovitvenim aktom in dovoljenjem za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti namenjeni madžarski ali italijanski narodni skupnosti, romski skupnosti, ki živi v Sloveniji, ali tuji javnosti;

- radijske in televizijske programe, ki ciljajo drugo državo in niso dostopni v Republiki Sloveniji;

- tematske radijske programe.

Obrazložitev: V društvu Asociacija v skladu s predlogom za spremembo 27. odstavka 3. člena Predlog ZMed-1 ter z enakovredno argumentacijo predlagamo spremembo zadevnega člena v celoti, in sicer na način, da namesto glasbe v slovenskem jeziku zakon spodbuja predvajanje slovenske glasbe v splošnem. Nadalje predlagamo odstranitev 4. in 5. alineje 4. odstavka člena, ki uvaja izjemo oz. odstopanje od obveze zagotavljanja kvote slovenske glasbe, saj po definiciji, kot jo predlagamo, vanjo spada tudi instrumentalna glasba.

V Predlogu ZMed-1 **27. člen**, v skladu s predlogi pa preštevilčeno **32. člen** se spremeni tako, da se glasi:

32. člen

(študentski radijski in televizijski programi posebnega pomena)

(1) Študentska organizacija je lahko **ustanovitelj ali soustanovitelj izdajatelja študentskega radijskega ali televizijskega programa posebnega pomena**, ali obeh teh programov, če programske vsebine ustvarjajo in razširjajo večinoma študentje in so pretežno namenjene študentski javnosti, **če je ustanovljena kot nevladna organizacija v skladu z Zakonom o nevladnih organizacijah** in če uporablja presežek prihodkov nad odhodki samo za izvajanje dejavnosti, za katero je ustanovljena, v skladu z zakonom, ki ureja delovanje in dejavnost samoupravne skupnosti študentov Slovenije, in s svojim ustanovitvenim aktom.

(2) Programske vsebine študentskega radijskega ali televizijskega programa posebnega pomena so informacije vseh vrst in avtorska dela, katerih namen je obveščanje ter zadovoljevanje izobraževalnih, znanstvenih, strokovnih, umetniških, kulturnih in drugih potreb študentske in širše javnosti.

(3) O podelitvi statusa študentskega radijskega ali televizijskega programa posebnega pomena po predhodnem mnenju pristojnega ministrstva odloči

A

S O

C I

A

C I

J A

agencija z odločbo.

(4) *Odprodajo ali prenos ustanoviteljskih ali soustanoviteljskih pravic v izdajatelju študentskega radijskega ali televizijskega programa posebnega pomena je mogoče izpeljati zgolj s predhodnim soglasjem Ministrstva za kulturo, Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije, Reprezentativne stanovske novinarske organizacije, Senata Univerze, v regiji katere medij deluje in agencije, če ugotovita, da delovanje izdajatelja študentskega radijskega ali televizijskega programa posebnega pomena ni več v javnem interesu. Ustanovitelj ali soustanovitelj izdajatelja študentskega radijskega ali televizijskega programa posebnega pomena brez predhodnega soglasja Ministrstva za kulturo, Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije, Reprezentativne stanovske novinarske organizacije, Senata Univerze, v regiji katere medij deluje in agencije ne sme pričeti postopkov za prenehanje izdajatelja.*

(5) *Ustanovitelj ali soustanovitelj izdajatelja študentskega radijskega ali televizijskega programa posebnega pomena mora kot oseba javnega prava za izvajanje dejavnosti izdajatelja študentskega radijskega ali televizijskega programa posebnega pomena letno zagotoviti sredstva v višini najmanj petih odstotkov, ki jih po zakonodaji o skupnosti študentov za svoje delovanje prejme iz naslova koncesijskih dajatev, izplačanih za občasna in začasna dela študentov, ki jo zaračunavajo organizacije za posredovanja začasnih in občasnih del študentov v skladu s predpisi na področju zaposlovanja.*

(6) *Agencija po predhodnem mnenju pristojnega ministrstva z odločbo odvzame status študentskega radijskega ali televizijskega programa posebnega pomena, če:*

- *izdajatelj ne izpolnjuje predpisanih pogojev iz tega člena in ugotovljenih nepravilnosti tudi ne odpravi v roku, ki ga določi agencija;*
- *izdajatelj sam poda zahtevo za odvzem statusa.*

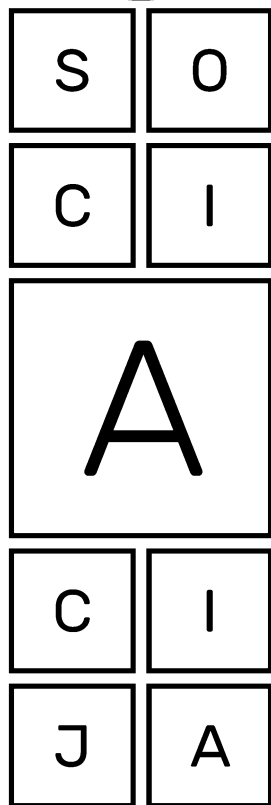
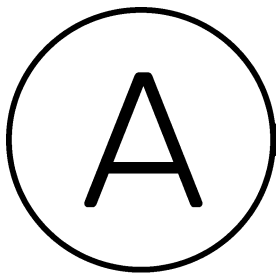
(7) *V primeru iz 2. alineje prejšnjega odstavka agencija izda ugotovitveno odločbo.*

Obrazložitev: S predlogom sprememb člena želimo predlagatelje najprvo opozoriti, da Študentske organizacije v domačem prostoru praviloma same niso izdajateljice študentskih medijev posebnega pomena, temveč njihove ustanoviteljice oz. soustanoviteljice. Nadalje predlagamo, da je do tovrstnega statusa upravičen zgolj medij, ki ustreza določilom nevladne organizacije po Zakonu o nevladnih organizacijah, s čimer sta zagotovljena tudi neodvisnost medija ter njegova neprofitnost. Predlagamo dopolnitev člena z novima 4. in 5. odstavkom, s katerima bi skozi zakonodajo država zagotovila mehanizme zaščite pred študentsko politično samovoljo v primerih prenosa pravic, prenehanja, ter zagotovila trajnejše in stabilnejše pogoje za delovanje študentskih programov posebnega pomena.

V Predlogu ZMed-1 **28. člen**, v skladu s predlogi pa preštevilčeno **33. člen** se spremeni tako, da se glasi:

33. člen

(nepridobitni mediji posebnega pomena)

(1) Status nepridobitnega **medija** posebnega pomena pridobi izdajatelj, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- je ustanovljena kot nevladna organizacija po Zakonu o nevladnih organizacijah;

- v dnevnem oddajnem času med 5. in 19. uro, če gre za radijski program, oziroma med 8. in 22. uro, če gre za televizijski program, zagotavlja najmanj 20 odstotkov programskih vsebin lastne produkcije, in sicer izvirnih splošnoinformativnih programskih vsebin, programskih vsebin s področja preiskovalnega novinarstva, programskih vsebin, namenjenih spremljanju in kritični refleksiji kulture in umetnosti, izobraževalnih vsebin, ali drugih zahtevnejših, specifičnih, inovativnih in manj zastopanih novinarskih zvrsti, vrst in žanrov;

- v primeru tiskanega medija ali elektronske publikacije redno zagotavlja večinski delež izvirnih splošno-informativnih programskih vsebin, programskih vsebin s področja preiskovalnega novinarstva, programskih vsebin, namenjenih spremljanju in kritični refleksiji kulture in umetnosti, ali drugih zahtevnejših, specifičnih, inovativnih in manj zastopanih novinarskih zvrsti, vrst in žanrov;

- v skladu s svojim ustanovitvenim aktom dobiček ali presežek prihodkov nad odhodki uporablja izključno za doseganje namenov ali ciljev na področju izdajanja nepridobitnega programa;

- plače njegovih zaposlenih ter nadomestila za plače članov organov upravljanja in nadzora pri izdajatelju ter druga nadomestila (potni stroški, dnevnice itd.) ne presegajo tarif, ki jih veljavni predpisi in kolektivna pogodba zaposlenih v kulturi določajo za javne zavode;

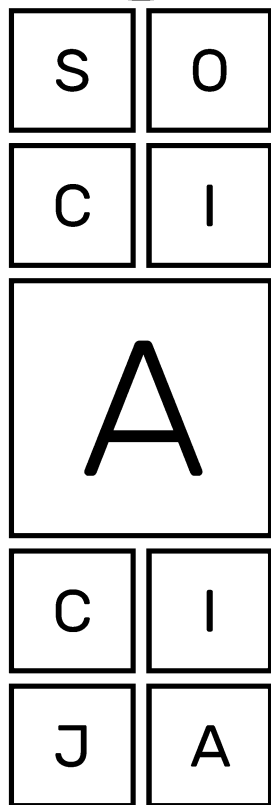
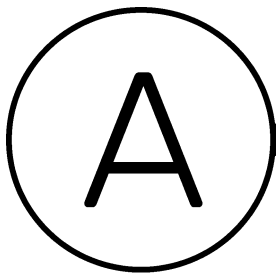
- ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas ali zagotovljeno drugo dolgotrajno sodelovanje z najmanj dvema novinarjema oziroma programskima delavcema, razen če gre za program, ki je namenjen obveščanju pripadnikov manjšinskih etničnih in narodnih skupnosti.

(2) O podelitvi statusa nepridobitnega medija v primeru radijskega ali televizijskega programa posebnega pomena po predhodnem mnenju pristojnega ministrstva odloči agencija z odločbo, v primeru tiskanega ali elektronskega medija pa po predhodnem mnenju strokovne komisije ministrstva za področje medijev in reprezentativne strokovne novinarske organizacije ministrstvo z odločbo.

(3) Agencija v primeru radijskega in televizijskega programa posebnega pomena po predhodnem mnenju pristojnega ministrstva, pristojno ministrstvo pa v primeru tiskanega ali elektronskega mnenja po predhodnem mnenju pa po predhodnem mnenju strokovne komisije ministrstva za področje medijev in reprezentativne strokovne novinarske organizacije, z odločbo odvzame status nepridobitnega medija programa posebnega pomena, če:

- izdajatelj ne izpolnjuje predpisanih pogojev iz tega člena in ugotovljenih nepravilnosti tudi ne odpravi v roku, ki ga določi agencija ali ministrstvo;

- izdajatelj sam poda zahtevo za odvzem statusa.

(4) V primeru iz 2. alineje prejšnjega odstavka agencija **ali pristojno ministrstvo** izda ugotovitveno odločbo.

Obrazložitev: V skladu z namero predlagateljev, da posodobi medijsko zakonodajo ter jo približa potrebam sodobnega medijskega prostora, predlagamo, da se status nepridobitnega radijskega in televizijskega programa posebnega pomena razširi na način, da status lahko pridobijo tudi nevladne organizacije po ZNOrg, ki so izdajateljice tiskanih ali elektronskih medijev. Ker s prvo alinejo uveljavljamo zahtevo, da so kot del »tretjega medijskega sektorja«, ki bi ga država kot bistveni element uresničevanja javnega interesa na področju medijev morala izdatno prepoznati, do statusa upravičene zgolj nevladne organizacije po veljavni zakonodaji, ki jih ureja, s čimer je odpravljena potreba po alinejah in delih alinej, v katerih člen prepoveduje razdeljevanje dobičkov oz. druge elemente profitnega delovanja. Skozi predlog 2. in 3. odstavka agencijo razbremenjujemo postopkov odločanja o podelitvi tovrstnega statusa v primeru tiskanih in elektronskih medijev, saj za tovrstno presojo ni pristojna, pristojnost za podelitev takega statusa pa v njihovem primeru smiselno urejamo skozi delo pristojnega ministrstva ter dveh strokovnih teles. Smiselno s predlogom sprememb je potrebno ob njegovi uveljavitvi preoblikovati tudi omembo nepridobitnih programov posebnega pomena po vsem Predlogu ZMed-1, mdr. v 87. členu.

V Predlogu ZMed-1 **29. člen**, v skladu s predlogi pa preštevilčeno **34. člen** se spremeni tako, da se glasi:

34. člen

(pravna podlaga za sprejem splošnih aktov)

Agencija sprejme splošni akt, v katerem podrobneje določi postopek pridobitve oziroma odvzema statusa lokalnega, študentskega programa posebnega pomena, nepridobitnega medija posebnega pomena za primere televizijskih in radijskih nepridobitnih programov posebnega pomena ter postopek za dovolitev razširjanja lokalnih radijskih in televizijskih programov v mreži. Ministrstvo za kulturo sprejme splošni akt, v katerem podrobneje določi postopek pridobitve oziroma odvzema statusa nepridobitnega medija posebnega pomena za primere tiskanih in elektronskih nepridobitnih programov posebnega pomena.

Obrazložitev: Po analogiji predlaganih sprememb za ureditev ter razširitev nepridobitnih programov posebnega pomena na način, da vključujejo tiskane in elektronske medije, predlagamo spremembe člena na način, ki nalogo sprejemanja splošnih aktov dodeljuje smiselnemu organu, v primeru radijskih in televizijskih agenciji, v primeru tiskanih in elektronskih pa pristojnemu ministrstvu.

V Predlogu ZMed-1 **65. člen**, v skladu s predlogi pa preštevilčeno **70. člen** se spremeni tako, da se glasi:

70. člen

A

S O

C I

A

C I

J A

(plačilo na podlagi dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti)

*(1) Na podlagi veljavnega dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti so izdajatelji radijskih programov zavezanci za letno plačilo agenciji (v nadaljnjem besedilu: zavezanec). Plačilo v skladu s tem členom krije stroške, ki jih ima agencija z izvrševanjem svojih pristojnosti v zvezi z radijskimi programi v skladu s tem zakonom. **Plačila v skladu s tem členom so oproščeni izdajatelji radijskih programov posebnega pomena, ki so nevladne organizacije po Zakonu o nevladnih organizacijah ali nevladne organizacije v javnem interesu na področju medijev.** Stroški, ki jih ima agencija z izvrševanjem svojih pristojnosti v zvezi s televizijskimi programi v skladu s tem zakonom, se krijejo s plačilom, ki je določeno v zakonu, ki ureja avdiovizualne medijske storitve.*

Obrazložitev: V društvu Asociacija predlagamo, da se predlog ZMed-1 v 1. odstavku 65. člena spremeni na način, da iz obveznosti letnega plačevanja na podlagi veljavnega dovoljenja za izvajanje radijskih programov v celoti izvzame radijske programe, ki so nevladne organizacije po ZNOrg ali imajo status v javnem interesu na področju medijev. Predlagatelje zakona velja opozoriti, da so za razliko od izdajateljev radijskih programov, ki delujejo kot gospodarske družbe, nevladne organizacije nepridobitne, sočasno pa za oglaševalce praviloma tudi manj zanimive. Trdimo lahko celo, da, ker pogosto glavni sredstev za izvajanje programov in projektov pridobivajo na javnih razpisih, da gre za primer, ko »država z eno roko da in z drugo vzame«, kar je Evropsko sodišče za človekove pravice v primeru Klauz proti Hrvaški z dne 18. julij 2013 označilo kot nedopustno in bi veljalo premisliti, ali je plačilo za kritje stroškov agencije v primerih medijev, ki prejemajo državne pomoči, sploh kadarkoli upravičeno. Ocenjujemo, da predlagatelji zakona lahko zaključijo, da je tovrstno plačilo najmanj za omenjene skupine neosmišljeno, bi jih veljalo iz obveznosti izvzeti, sredstva pa še naprej namenjati zgolj za izvrševanje svojega medijskega poslanstva ter radijskih programov.

V Predlogu ZMed-1 **86. člen**, v skladu s predlogi pa preštevilčeno **91. člen** se spremeni tako, da se glasi:

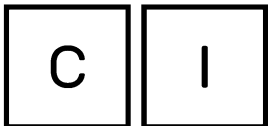
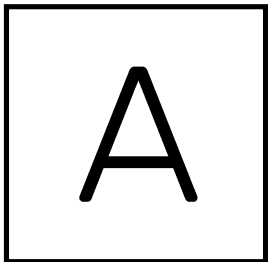
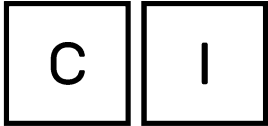
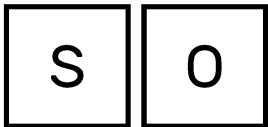
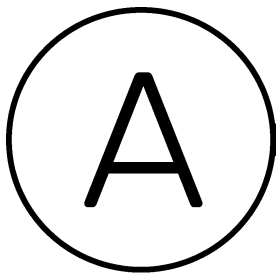
91. člen

(prehodna ureditev postopka vpisa v razvid samostojnih novinarjev)

(1) Postopki vpisa v razvid samostojnih novinarjev, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se prekinejo.

(2) Dejavnost novinarjev, ki imajo ob uveljavitvi tega zakona status samostojnega novinarja, z dnem uveljavitve zakona ministrstvo oz. po njegovem pooblastilu pristojni organi po pridobitvi predhodnega soglasja samostojnega novinarja registrirajo po splošnih predpisih.

Obrazložitev: Če se predlagatelji odločijo, da krepitev socialnih pravic in spodbud za samostojne novinarje, ki bi bili analogni tistim, ki jih v skladu z Zakonom o uresničevanju javnega interesa, ni smiselna, pri čemer uvedbo opisano krepitev položaja samostojnih novinarjev ter s tem osmislitev samega statusa samostojnega novinarja s poklicno dejavnostjo močno

zagovarjamo, potem v Asociaciji trdimo, da sta sam razvid in status v celoti nepotrebna, saj iz njih ne izhajajo bistvene spodbude za samostojno poklicno dejavnost novinarjev, štipendijske spodbude pa je kot obliko državne pomoči, kot smo pokazali, v medijski zakonodaji mogoče uveljavljati tudi na drugih mestih in drugače. Za primer, da se razvid in status samostojnega novinarja ukineta, predlagamo spremembo 86. člena Preloga ZMed-1, ki obveznost registracije po pridobitvi predhodnega soglasja samostojnega novinarja dodeljuje ministrstvu.

Za vsa vprašanja in pojasnila vam ostajamo na voljo.

Lep pozdrav,

Društvo Asociacija